

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Prop. 7 S

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til godkjenning av protokoll
av 17. juni 2022 om endring
av Marrakesh-avtalen om opprettelse
av Verdens handelsorganisasjon
(innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)

Innhold

1	Innledning og sammendrag	5	5.1.7	Tilskudd til kompensasjon for	
1.1	Innledning	5		CO ₂ -avgift	17
			5.1.8	Tilskudd til kystrekeflåten	17
2	Forhandlingene om avtalen om fiskerisubsidier	7	5.1.9	Sametingets tilskudd til marine næringer	17
2.1	Bakgrunn	7	5.1.10	Mulige nye subsidieordninger	18
2.2	Forhandlingsprosessen	8	5.2	Nærmere om hvilken betydning avtalens materielle innhold vil ha for Norge	18
3	De viktigste forhandlingsresultatene	10	5.2.1	Gjentatt straffeforfølgning (dobbelstraff)	18
3.1	Nærmere om de enkelte bestemmelsene i protokoll om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon	10	5.2.2	UUU-fiske	18
			5.2.3	Overfiskede bestander	19
			5.2.4	Aktiviteter på uregulerte havområder – utenfor et RFMO-regulert område	20
4	Nærmere om de enkelte bestemmelsene i avtalen om fiskerisubsidier	11	6	Økonomiske og administrative konsekvenser	21
5	Gjennomføring i norsk rett	15		Forslag til vedtak om samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)	23
5.1	Nærmere om norske subsidier og spørsmål om hjemmelsgrunnlag	15	Vedlegg		
5.1.1	Spørsmål om hjemmelsgrunnlag ...	15	1	Avtale om fiskerisubsidier	24
5.1.2	Føringstilskudd	16			
5.1.3	Garantilott	16			
5.1.4	Selfangst	16			
5.1.5	Rapporteringsutstyr til fiskeflåten	17			
5.1.6	Tilskuddsordningen i det frie fisket etter kongekrabbe	17			

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Prop. 7 S

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)

*Tilråding fra Utenriksdepartementet 27. oktober 2023,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Innledning og sammendrag

1.1 Innledning

WTOs ministerkonferanse i Genève vedtok 17. juni 2022 en protokoll om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens Handelsorganisasjon (WTO-avtalen). Protokollen fastsetter at den fremforhandlede avtalen om fiskerisubsidier (Agreement on Fisheries Subsidies – AFS) skal innsettes i WTO-avtalens vedlegg 1A. Protokollen ble samtidig åpnet for tilslutning fra WTO-medlemmene. I henhold til WTO-avtalens artikkel X nr. 3 må protokollen godkjennes av to tredjedeler av WTOs medlemmer for at fiskerisubsidieavtalen skal tre i kraft.

Hovedformålet med fiskerisubsidieavtalen er å regulere noen former for skadelige subsidier innenfor fiskerisektoren. Avtalen skal gjennomføre FNs bærekraftsmål 14.6 som fastslår at man innen 2020 skal forby visse former for subsidier som bidrar til overkapasitet og overfiske, samt avskaffe

subsidier som bidrar til ulovlig, urapportert og uregulert (UUU) fiske. AFS regulerer bare deler av bærekraftsmål 14.6 ettersom den kun omfatter subsidier som bidrar til UUU-fiske, samt subsidier knyttet til fiske eller fiskerirelatert virksomhet på overfisket bestand. Det følger av fortalen at det skal forhandles videre om å inkludere forbud mot visse former for subsidier som bidrar til overkapasitet og overfiske. Dersom slike forbud ikke inkluderes i avtalen vil den automatisk opphøre innen fire år etter avtalens ikrafttredelse dersom ikke WTO medlemmene bestemmer annet.

En rask godkjenning av protokollen for fiskerisubsidieavtalen, av så mange WTO-medlemmer som mulig, er viktig for å anerkjenne enigheten som har kommet i stand for arbeidet mot UUU-fiske og fiske på overfisket bestand. Det er også viktig for å holde presset oppe i WTO for å slutføre forhandlingene om de utstående områdene så raskt som mulig. Et endret regelverk og redu-

Samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)

serte fiskerisubsidier vil bidra til å begrense fiskerier som i dag ikke er bærekraftige.

Implementering av WTO-avtalen om fiskerisubsidier vil nødvendiggjøre endringer i samtlige subsidieordninger som er gjeldende for norsk fiskerinæring. Disse endringene vil gi nye oppgaver for de relevante forvaltningsmyndighetene med sikte på kontroll og håndhevelse av bestemmelsene.

Siden gjennomføring av protokollen antas å være av særlig stor viktighet, er Stortingets samtykke til godkjenning nødvendig i medhold av Grl. § 26 annet ledd.

Protokollen om endring av WTO-avtalen og dens vedlegg (samt avtalen om fiskerisubsidier) i engelsk originaltekstversjon med oversettelse til norsk følger som trykt vedlegg til proposisjonen. Vedleggene er også tilgjengelige elektronisk på <http://www.regjeringen.no>.

2 Forhandlingene om avtalen om fiskerisubsidier

2.1 Bakgrunn

Fiskerispørsmål drøftes primært i andre internasjonale organisasjoner enn WTO. Likevel har det pågått fiskerisubsidieforhandlinger i WTO i over 20 år. Bakgrunnen for at medlemmene har valgt å forhandle om dette i WTO er at WTO har en egen avtale om subsidier og utjevningsavgifter (SCM). I tillegg, at avtaleverket i WTO er folkerettslig bindende med det som inntil desember 2019 har vært fungerende tvisteløsning med ankemulighet. Etter som ankeorganet for tiden er satt ut av spill har flere medlemmer, inkludert Norge, opprettet en midlertidig voldgiftsløsning for ankebehandling.

Fiskerisubsidieforhandlingene er ment som et bidrag til å forhindre overutnyttelse av fiskebestander, samt å forhindre støtte til UUU-fiske. Ifølge FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO) er 33 % av verdens fiskebestander overutnyttet. Likevel gir myndighetene i mange land store beløp i subsidier til fiskerisektoren. Det eksisterer mange ulike former for fiskerisubsidier hvorav noen vil kunne ha stort potensiale for negative effekter mens andre ikke vil ha det. Reduserte fiskerisubsidier som sådan vil generelt bidra til å begrense ikke-bærekraftig fiske og gi miljøgevinst. Blant de store fiskerinasjonene er det både utviklingsland og utviklede medlemmer. Fiskerisektoren spiller en avgjørende rolle for matsikkerheten i mange utviklingsland og minst utviklede land (MUL), og den er for mange av disse også en viktig kilde til eksportinntekter. Å ivareta utviklingsdimensjonen har derfor vært en sentral målsetning innenfor forhandlingene.

Før WTOs ministerkonferanse i Seattle (MC3) i 1999 gikk Australia, Island, New Zealand, Norge, Peru, Filippinene og USA inn for at subsidier som bidrar til overkapasitet i fiske bør avvikles. Begrunnelsen var at slike subsidier forstyrrer handelen, undergraver bærekraftig utnyttelse av fiskebestander og hindrer bærekraftig utvikling. MC3 endte som kjent uten resultater. Under WTOs ministerkonferanse i Doha (MC4) i 2001, ble det enighet om å lansere en omfattende forhandlingsrunde, den såkalte «Doha Development

Agenda». Mandatet inkluderte å klargjøre og forbedre WTOs disiplin for fiskerisubsidier gitt denne sektorens betydning for utviklingsland. Ministerkonferansen i Hong Kong (MC5) i 2005 utdypet mandatet og fastsatte at det inkluderte forbud mot visse former for subsidier som bidrar til overkapasitet og overfiske. Hensiktsmessig og effektiv spesiell og differensiert behandling (S&D) for utviklingsmedlemmer og de minst utviklede land (MUL) skulle være en integrert del av forhandlingene. Videre skulle hensyn tas til sektorens betydning for utviklingsprioriteter, fattigdomsreduksjon, levebrød og matvaresikkerhet. Da Doha-runden brøt sammen i 2008, påvirket dette også fiskerisubsidieforhandlingene, som fra 2011 ble stilt i bero.

Forhandlingene fikk en ny aktualitet da FN i 2015 slo fast i bærekraftsmål (SDG) 14.6 at man «innen 2020 skal forby visse former for fiskerisubsidier som bidrar til overkapasitet og overfiske, og avskaffe subsidier som bidrar til ulovlig, urapportert og uregulert (UUU) fiske» samt la være å introdusere nye slike subsidier. Videre fastslo SDG 14.6 at hensiktsmessig og effektiv S&D for utviklingsmedlemmer og MUL burde være en integrert del av fiskerisubsidieforhandlingene i WTO. Særlig de afrikanske, karibiske og stillehavsmedlemmene (ACP) erkjente at de hadde offensive interesser for å stanse rovfiske i eller rett utenfor deres farvann. Multilaterale forhandlinger kom dermed sakte i gang igjen, parallelt med at USA i 2016 tok initiativ til mer ambisiøse fiskerisubsidieforhandlinger i en mindre krets på 14 land, med Norge, Argentina, Australia, Brasil, Canada, Colombia, Island, New Zealand, Pakistan, Papua Ny-Guinea, Singapore, Sveits og Uruguay. Etter hvert som de multilaterale forhandlingene skjøt fart, bestemte den lille kretsen å sette sine «plurilaterale» forhandlinger på vent høsten 2017 og satse fullt på de multilaterale. Høsten 2017 spilte Norge en sentral rolle ved å bidra aktivt til at WTOs ministerkonferanse i Buenos Aires (MC11) besluttet et i hovedtrekk likelydende mandat som SDG 14.6.

Fristen i 2020 var blant de første i bærekraftsmålene. Håpet var å lande en enighet på WTOs

12. ministerkonferanse som skulle gjennomføres i juni 2020. På grunn av Covid-19 pandemien ble denne utsatt til juni 2022 hvor enigheten om en avtale ble oppnådd, men med noen viktige unntak. Denne enigheten i fiskerisubsidieforhandlingene er positivt for hele bærekrafts-agendaen. Det er også viktig for WTO som organisasjon ettersom dette har vært den multilaterale forhandlingsprosessen i WTO med høyest aktivitetsnivå og størst påtrykk for et sluttresultat, og kun den andre bindende multilaterale avtale forhandlet frem i organisasjonens 28 års historie.

2.2 Forhandlingsprosessen

Forhandlingene har pågått i 23 år og er enda ikke avsluttet. Det skal forhandles videre om å inkludere forbud mot visse former for subsidier som bidrar til overkapasitet og overfiske. Dersom slike forbud ikke inkluderes i avtalen, vil den kunne opphøre innen fire år etter avtalens ikrafttredelse. Norge vil fortsette å delta aktivt i forhandlingene, med mål om å få på plass en fullstendig avtale som dekker hele mandatet så snart som mulig.

Forhandlingene fra norsk side har vært ledet av Utenriksdepartementet, i samarbeid med Nærings- og fiskeridepartementet. Norge har siden forhandlingene startet vært en av de mest aktive pådriverne for å få på plass en avtale. Norge har i alle år arbeidet for gjennomførbare løsninger basert på vår egen positive erfaring med reduksjon av støtte til fiskerinæringen. Norsk profil i forhandlingene er aktiv og ambisøs, men også løsningsorientert og utviklingsvennlig. Vi har påpekt at alle WTO-medlemmer vil måtte gi avkall på muligheten til å fortsette med skadelige subsidier for å innfri bærekraftsmålet.

Norge har vektlagt å bidra til å finne en løsning i tråd med hele mandatet, det vil si både subsidier som bidrar til overkapasitet og overfiske samt UUU-fiske. Norge har særlig lagt vekt på den delen som gjelder overkapasitet og overfiske, ettersom den antas å kunne lede til faktiske reduksjoner i subsidiene av et visst omfang. Norge arbeider for en avtale som får reell betydning for den globale bruken av fiskerisubsidier og for at subsidiene reduseres betydelig innen 2030. Det har vært en forutsetning og en målsetning at de største fiskerinasjonene og de som gir de største subsidiene, bør redusere sine subsidier mest. Norge ville ha foretrukket å ha en klar liste av forbudte subsidier, inkludert subsidier til bygging, modernisering og reparasjon av fiskebåter. Det ble likevel klart at for å få på

plass en løsning, var det nødvendig å legge til rette for fortsatt bruk av subsidier innenfor bærekraftige rammer.

Forhandlingene er teknisk kompliserte. Selv om forhandlingene i utgangspunktet skulle behandle det enkelte WTO medlemmets subsidiering av fiske, har forhandlingene kommet inn på spørsmål tilknyttet Havretten (UNCLOS), territorialitet og suverenitet, forholdet ikke-parter har til regionale fiskeriorganisasjoner (RFMO), og problemstillinger som hva er fiskeriforvaltningstiltak og bærekraftige fiskerier.

For Norge har det også vært viktig å fastlegge at avtalen klart avgrenses til fiske til havs. Oppdrett, innenlands fiske og støtte til aktiviteter på land, herunder norske ordninger for støtte til havner, vil dermed ikke omfattes av avtalen. Videre har Norge vært opptatt av at det i størst mulig grad bør trekkes på fiskerifaglige definisjoner som allerede følger av internasjonal rett, som Havrettstraktaten, eller innarbeidede begrep i relevante internasjonale fora som FNs Organisasjon for ernæring og landbruk (FAO).

Som et ledd i oppfølgingen av Norges tidligere arbeid med reform og utviklingsdimensjonen i WTO, har Norge søkt å finne pragmatiske løsninger, der ulike medlemmer påtar seg bindende forpliktelser basert på sine muligheter til å bidra. Norge legger spesiell vekt på MULs behov. Vi har finansiert en uavhengig konsulent som høsten 2019 utarbeidet et diskusjonspapir om utviklingsdimensjonen i den delen av forhandlingene som gjelder overkapasitet og overfiske. Papiret gikk gjennom ulike tilnærminger som WTO-medlemmer har foreslått og drøftet, og hvordan utviklingsdimensjonen kan ivaretas i disse. Konsulenten viste dessuten hvordan ulike tilnærminger kan supplere hverandre og ga dermed deltakerne i forhandlingene nyttig inspirasjon. I flere omganger bidro Norge finansielt til at hovedstadsdeltakere fra MUL kunne delta på forhandlingsmøter i Genève. Norge understreker at vi gjennom flere tiår har bidratt med faglig bistand og kapasitetsbygging til fiskeriforvaltning i utviklingsland og at denne innsatsen vil videreføres.

Forhandlingene har vært drevet av at enkelt-medlemmer eller grupper av medlemmer fremla sine forslag. Norge har spilt en aktiv rolle gjennom hele det over 20 år lange forhandlingsløpet. Norge har laget forslag, vært medforslagsstiller, bygget nettverk og ledet forhandlingsmøter på deler av avtalen. Norges aktive deltakelse siden starten og konstruktive bidrag har gjort at Norge ofte har bidratt i rollen som fasilitator, og i

Samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)

den avsluttende fasen har Norge bidratt som fasilitator for UUU-fiske. Det er skapt tillit til at Norge genuint søker løsninger som alle medlem-

mer kan leve med, samtidig som ambisjonsnivået på miljøets vegne ikke forsvinner.

3 De viktigste forhandlingsresultatene

Fiskerisubsidieavtalen inneholder forbudsforpliktelse i tre sentrale artikler. Artikkel 3 fastsetter et forbud mot å gi eller opprettholde subsidier til et fartøy eller en operatør som er involvert i ulovlig, urapportert og uregulert fiske (UUU-fiske) eller fiskerirelatert virksomhet til støtte for UUU-fiske. Artikkel 4 pålegger et forbud mot å gi eller opprettholde subsidier til fiske eller fiskerirelatert virksomhet knyttet til en overfisket bestand. Dette forbudet inneholder et vesentlig forbehold, som gjør at subsidieringen kan fortsette dersom selve subsidien eller andre egnede tiltak er på plass for å gjenoppbygge bestanden til et bærekraftig nivå. Det siste sentrale forbudet følger av artikkel 5, som fastsetter et forbud mot subsidier til fiske eller fiskerelaterte aktiviteter utenfor en kyststats jurisdiksjon, og i områder som ikke er dekket av en fiskeriforvaltningsorganisasjons myndighet. Fiske i disse områdene er ikke underlagt noe land eller organisasjons fiskeriforvaltning, som innebærer at risikoen for at subsidier i disse områdene bidrar til overfiske er spesielt høy.

Avtalen inneholder også bestemmelser om å utvise spesiell forsiktighet ved subsidiering i situasjoner der medlemmet har mindre kontroll over virkningen på det aktuelle fisket. Dette reguleres i artikkel 5.2 og 5.3 som gjelder henholdsvis subsidier som gis til fartøy som ikke er registrert under det subsidierende medlems flagg og når subsidier gis til fiske på bestander med ukjent status. Avtalen inneholder også utvidede åpenhets- og notifikasjonsforpliktelser for fiskerisubsidier, i tillegg til at den er underlagt tvisteløsning. Avtalen gir bare noen få, tidsbegrensede unntak for utviklingsland fra forbudet mot subsidier til UUU-fiske og overfisket bestand. Gjennom hele forhandlingene har mange utviklingsland bedt om brede og langvarige unntak.

Forhandlingsresultatet er mindre ambisiøst enn Norge ville ønsket, som i lang tid har jobbet for forpliktende regler som forbyr skadelige subsidier knyttet til hele forhandlingsmandatet. Særlig har et forbud mot subsidier som bidrar til over-

kapasitet og overfiske vært viktig for Norge. Samtidig har WTO-medlemmene blitt enige om å forhandle videre om regler som dekker disse subsidiene, og avtalen vil opphøre etter fire år dersom ikke mer «omfattende forpliktelser» knyttet til slike subsidier kommer på plass.

Til tross for at forhandlingene ikke er kommet helt i mål, er avtalen et viktig delmål og et betydelig skritt i riktig retning. Dette er den første WTO-avtalen med et bærekraftsformål. Den er kommet i stand på et tidspunkt der det multilaterale handelssystemet er under vesentlig press, og hvor den geopolitiske situasjonen har gjort multilaterale forhandlinger særlig utfordrende. Avtalen inneholder omfattende nye forpliktelser innen subsidiefeltet, og går lenger i reguleringen av fiskerisubsidier enn mange regionale handelsavtaler. Betydningen av avtalen antas å være størst for fiskeriressursene i de farvann der det er dårligst forvaltning og likevel drives subsidiert fiske.

3.1 Nærmere om de enkelte bestemmelsene i protokoll om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon

Protokollen fastsetter at avtalen om fiskerisubsidier skal inngå i WTO-avtalen, som en del av vedlegg 1A Multilaterale avtaler om handel med varer.

Videre følger det av protokollen at ingen reserverasjoner kan tas mot bestemmelsene i avtalen. Protokollen er åpen for godkjenning av WTOs medlemmer. I samsvar med WTO-avtalens artikkel X nr. 3 vil den tre i kraft for medlemmene som har godkjent den når den er godtatt av to tredjedeler av medlemmene og deretter for ethvert annet medlem så snart dette medlemmet har godkjent den.

Protokollen skal deponeres hos generaldirektøren i WTO.

4 Nærmere om de enkelte bestemmelsene i avtalen om fiskerisubsidier

Artikkel 1

Artikkelen fastsetter avtalens virkeområde. Den slår fast at avtalen får anvendelse på subsidier, som definert i artikkel 1 nr. 1 i avtalen om subsidier og utjevningssavgifter (SCM-avtalen), som er spesifikke, som definert i den nevnte avtalens artikkel 2. Videre følger det av denne bestemmelsen at avtalen kun gjelder for fiske av viltlevende marine ressurser og fiskerirelatert virksomhet til havs. Det presiseres i fotnoter at avtalen ikke gjelder for akvakultur og innlandsfiske. Den gjelder heller ikke for betaling mellom regjeringer i henhold til fiskerirettighetsavtaler, fordi disse ikke skal regnes som subsidier etter denne avtalen. Endelig fastslås det at en subsidie skal kunne tilskrives det medlemmet som gir subsidien, uten hensyn til et berørt fartøys flagg eller registrering eller mottakerens nasjonalitet.

Artikkel 2

Artikkelen inneholder definisjoner av fisk, fiske, fiskerirelatert virksomhet, fartøy og operatør. De fleste av disse begrepene er definert på samme måte som i Den internasjonale avtalen om havnestatskontroll av ulovlig, urapportert og uregulert fiske der Norge er part.

Artikkel 3

Artikkel 3.1 fastsetter et forbud mot å gi eller opprettholde subsidier til et fartøy eller en operatør som er involvert i ulovlig, urapportert og uregulert fiske (UUU-fiske) eller fiskerirelatert virksomhet til støtte for UUU-fiske.

Artikkel 3.2 avgjør når forbudet i artikkel 3.1 trer i kraft. Forbudet i artikkel 3.1 gjelder dersom en av de opplistede aktørene i artikkel 3.2(a)-(c) har foretatt en bekreftende avgjørelse om at et fartøy eller en operatør har vært involvert i UUU-fiske. I henhold til bestemmelsen kan følgende foreta en bekreftende avgjørelse: a) et kyststatsmedlem, for virksomhet i områder under dets jurisdiksjon, eller b) et flaggstatsmedlem, for virksomhet utført av fartøyer som fører dets flagg, eller c) en relevant regional fiskeriforvaltningsorganisasjon eller -ordning, i samsvar med disse organisasjonenes eller ordningenes regler og prosedyrer og gjeldende folkerett, blant annet ved å gi melding til rett tid, samt relevant informasjon på områder og for arter som er underlagt deres myndighet. Det innebærer at kyststater kan foreta bekreftende avgjørelser i områder under dets jurisdiksjon, mens flaggstatsmedlemmer kan foreta bekreftende avgjørelser for fartøy registrert under dets flagg.

Bekreftende avgjørelser av UUU-fiske foretatt av andre enn de tre nevnte vil ikke utløse forbudet mot subsidier til fartøy eller operatør som driver UUU-fiske. Avtalen pålegger ingen forpliktelse til å foreta bekreftende avgjørelser av UUU-fiske. Forbudet mot slike subsidier trer bare i kraft der en slik bekreftende avgjørelse av de tre opplistede enhetene har funnet sted.

Artikkel 3.3 (a) fastholder at en bekreftende avgjørelse som nevnt i artikkel 3(2) gjelder et medlems endelige funn og/eller en regional fiskeriforvaltningsorganisasjons eller -ordnings endelige listeføring av et fartøy eller en operatør som driver UUU-fiske. Videre slås det fast at denne avtalen ikke skal forstås slik at den forsinker eller påvirker gyldigheten eller håndhevingen av en avgjørelse om UUU-fiske.

Artikkel 3.3(b) stiller krav til kyststatens prosess for at forbudet i artikkel 3.1 skal tre i kraft. Det innebærer at kyststaten skal basere sin avgjørelse på faktiske opplysninger, og dette medlemmet i god tid har gitt flaggstatsmedlemmet og medlemmet som gir subsidien, dersom dette er kjent, melding om at et fartøy er tatt i arrest, gi mulighet til å utveksle relevante opplysninger før avgjørelsen treffes og melding om den endelige avgjørelsen. Bestemmelsen har fotnoter som klargjør at ingenting i avtalen påvirker gyldigheten eller håndhevelsen av UUU-avgjørelser i seg selv eller forsinker beslutningen. Målet er isteden å sikre at visse prosedyrekrav oppfylles før et vedtak utløser en plikt om å stanse subsidier. For øvrig vises det også til at avtalen

ikke skal påvirke på noen måte flaggstatens, kyststatens og den regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonenes myndighet etter andre internasjonale avtaler og heller ikke gi nye rettigheter til å foreta bekreftende avgjørelser av UUU-fiske.

Artikkel 3.4 fastsetter en proporsjonalitetsvurdering som innebærer at medlemmet som gir subsidien, ved fastsettelsen av hvor lenge forbudet fastsatt i artikkel 3 nr. 1 skal vare, skal ta hensyn til arten, alvorlighetsgraden og gjentakelsen av UUU-fiske som begås av et fartøy eller en operatør. Forbudet i artikkel 3 nr. 1 skal gjelde minst like lenge som sanksjonen som ilegges etter avgjørelsen som utløser forbudet, fortsatt gjelder, eller minst like lenge som fartøyet eller operatøren er listeført av en regional fiskeriforvaltningsorganisasjon eller -ordning, avhengig av hva som har lengst gyldighet.

Artikkel 3.5 innebærer at subsidierende medlem skal underrette WTOs komité om fiskerisubsidier (komiteen) om tiltakene som treffes i henhold til artikkel 3 nr. 1.

Artikkel 3.6 anerkjenner havnestatens rolle i å bidra til å forhindre UUU-fiske. Den innebærer at dersom et havnstatsmedlem underretter et subsidierende medlem om at det har gode grunner til å tro at et fartøy i en av dets havner har vært involvert i UUU-fiske, skal medlemmet som gir subsidien ta behørig hensyn til de opplysningene som mottas, og treffe egnede tiltak med hensyn til sine subsidier.

Artikkel 3.7 pålegger medlemmene å ha på plass lover, forskrifter og/eller administrative prosedyrer for å sikre at subsidier nevnt i artikkel 3 nr. 1, herunder subsidier som foreligger når denne avtalen trer i kraft, ikke gis eller opprettholdes.

Artikkel 3.8 fastsetter et midlertidig unntak for utviklingsland som innebærer at subsidier som gis eller opprettholdes av utviklingsmedlemsland, herunder minst utviklede medlemsland, opp til og innenfor den eksklusive økonomiske sonen, skal være unntatt fra tvisteløsning i henhold til artikkel 10 i avtalen i en periode på to år fra avtalens ikrafttredelsesdato.

Artikkel 4

Artikkel 4.1 fastsetter et forbud mot å gi eller opprettholde subsidier til fiske eller fiskerirelatert virksomhet knyttet til en overfisket bestand.

Artikkel 4.2 definerer når en bestand må regnes som «overfisket» i artikkel 4.1. Det følger av denne bestemmelsen at det er medlemmet selv, eller den relevante fiskeriforvaltningsorganisa-

sjonen som avgjør hvorvidt en bestand er overfisket. Det stilles krav om at medlemmet eller fiskeriforvaltningsorganisasjonen må basere sin beslutning på best tilgjengelige vitenskapelige bevis. Kravet til «best tilgjengelige bevis» er formulert i tråd med likelydende formulering i FNs havrettskonvensjon artikkel 61.

Artikkel 4.3 innebærer et betydelig unntak fra forbudet i artikkel 4.1. Den fastsetter at et medlem kan gi eller opprettholde subsidier til fiske eller fiskerirelatert virksomhet på overfisket bestand dersom subsidien eller andre tiltak gjennomføres for å gjenoppbygge bestanden til et biologisk bærekraftig nivå. Det er opp til medlemmet eller fiskeriforvaltningsorganisasjonen å avgjøre hva «biologisk bærekraftig nivå» er, ved bruk av referansepunkter sett i forhold til tilgjengelige data om fiskeriet.

Artikkel 4.4 innebærer samme unntak for utviklingsland som fastsatt for UUU-fiske i artikkel 3.8. Det innebærer et midlertidig unntak på to år for subsidier fra utviklingsland skal være unntatt tvisteløsning etter avtalens artikkel 10.

Artikkel 5

Artikkel 5 gjelder håndtering av subsidier i noen spesifikke situasjoner. Artikkel 5.1 fastsetter et forbud mot subsidier til fiske eller fiskerirelaterte aktiviteter utenfor en kyststats jurisdiksjon, og i områder som ikke er dekket av en fiskeriforvaltningsorganisasjons myndighet. I praksis vil dette innebære noen områder på det åpne hav.

Artikkel 5.2 innebærer at et medlem skal utvise «spesiell varsomhet og behørig moderasjon» når det gir subsidier til fartøyer som ikke er registret under dets flagg. Artikkel 5.3 stiller samme krav om varsomhet og moderasjon når det gjelder subsidier til fiske eller fiskerirelatert virksomhet med hensyn til bestander med ukjent status.

Artikkel 6

Artikkel 6 fastsetter at medlemmene skal vise hensyn til MUL, ved å vise behørig moderasjon når det tar opp saker som berører et minst utviklet medlemsland, og løsningene som vurderes, skal eventuelt ta hensyn til det berørte medlemmets særlige situasjon.

Artikkel 7

Artikkel 7 fastsetter at målrettet teknisk bistand og bistand til kapasitetsbygging skal stilles til

rådighet for utviklingsmedlemsland for å gjennomføre forpliktelsene etter avtalen. Til støtte for denne bistanden skal WTO innføre en frivillig finansieringsordning i samarbeid med relevante internasjonale organisasjoner, for eksempel FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO) og Det internasjonale fondet for landbruksutvikling. Bidragene til ordningen fra WTO-medlemmer skal utelukkende være frivillige og skal ikke tas fra regulære budsjettmidler.

Artikkel 8

Artikkel 8 fastsetter notifikasjonsforpliktelser på fiskerisubsidiefeltet. Disse subsidiene er fra før dekket av notifikasjonsforpliktelser i WTOs avtale om subsidier og utjevningsavgifter (SCM), og artikkel 8 må sees som et tillegg til denne, som oppstiller mer utfyllende krav til notifikasjon av fiskerisubsidier. Det følger allerede av SCM artikkel 25 at medlemmer må opplyse om subsidiens utforming, beløpet som gis, formål som søkes oppnådd med subsidien, varigheten av subsidien og statistiske data som gjør det mulig en vurdering av subsidiens virkninger på handel.

Bestemmelsen i artikkel 8.1 skiller mellom opplysninger som skal notifiseres og opplysninger som skal gis i den grad det er mulig. Førstnevnte følger av artikkel 8(1)(a), som pålegger medlemmer å notifisere den type fiskerivirksomhet som subsidien er gitt for. Følgende opplysninger skal bare gis i den grad det er mulig etter artikkel 8(1)(b):

- i) status for fiskebestander i fiskeriet som subsidien er gitt for (for eksempel overfisket, maksimalt bærekraftig fisket eller underfisket), og referansepunktene som er brukt, samt om bestandene er fellesbestander som deles med andre medlemmer eller forvaltes av en regional fiskeriforvaltningsorganisasjon eller -ordning,
- ii) bevarings- og forvaltningstiltak som er innført for den aktuelle fiskebestanden,
- iii) flåtekapasiteten i fiskeriet som mottar subsidien,
- iv) navnet og identifikasjonsnummeret til fiskefartøyet eller -fartøyene som mottar subsidien, og
- v) fangstdata etter art eller artsgruppe i fiskeriet som mottar subsidien.

Fotnote 13 fastsetter et unntak for MUL og for utviklingsmedlemmer med årlig andel av marin fangstproduksjon på høyst 0,8 prosent av global fangst etter de nyeste publiserte dataene fra FAO

som distribuert av WTO-sekretariatet. De fleste utviklingslandene, med unntak av Kina og noe over ti andre utviklingsland, faller innenfor dette unntaket. Unntaket innebærer at disse medlemmene kan notifisere tilleggsopplysningene etter bokstav b hvert fjerde år.

Artikkel 8.2 pålegger medlemmer å oversende årlig en skriftlig liste over fartøyer og operatører som beviselig har vært involvert i UUU-fiske.

Artikkel 8.3 pålegger medlemmene å underrette komiteen om foreliggende eller nye tiltak som er truffet for å sikre at avtalen gjennomføres og forvaltes, herunder tiltak som treffes for å gjennomføre forbudene fastsatt i artikkel 3, 4 og 5. Hvert medlem skal også umiddelbart underrette komiteen om alle senere endringer av slike tiltak, og om nye tiltak som treffes for å gjennomføre forbudene fastsatt i artikkel 3.

Artikkel 8.4 fastsetter at medlemmene skal, innen et år fra avtalens ikrafttredelse, gi komiteen en beskrivelse av sin fiskeriforvaltning med henvisninger til lover, forskrifter og administrative prosedyrer som gjelder avtalen, og umiddelbart underrette komiteen om eventuelle senere endringer. Et medlem kan oppfylle denne forpliktelsen ved å gi komiteen en oppdatert elektronisk lenke til medlemmets nettsted eller et annet passende offisielt nettsted som inneholder disse opplysningene.

Artikkel 8.5 gir andre medlemmer rett til å anmode om tilleggsopplysninger fra et medlem, om notifikasjonen og opplysningene som gis i henhold til artikkel 8. Medlemmet som notifiserer skal snarest mulig gi et skriftlig og utfyllende svar på anmodningen. Dersom et medlem anser at en notifikasjon eller opplysning i henhold til artikkel 8 ikke er gitt, kan medlemmet ta saken opp med det andre medlemmet eller med komiteen.

Artikkel 8.6 pålegger en opplysningsplikt om hvilke regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner eller -ordninger medlemmet er part i. Videre stiller bestemmelsen krav om hvilke opplysninger om fiskeriforvaltningsorganisasjonen eller -ordningen som må notifiseres.

Artikkel 8.7 fastslår at en notifikasjon av et tiltak ikke påvirker tiltakets rettslige status etter WTO-avtalene, virkningene av tiltaket etter SCM-avtalen eller selve tiltakets art.

Artikkel 8.8 presiserer at ingenting i avtalen krever at det gis fortrolige opplysninger.

Artikkel 9

Artikkel 9 nedsetter en komité for fiskerisubsidier, bestående av representanter fra hvert av

medlemmene, og beskriver hvordan denne skal arbeide. Artikkel 9.4 pålegger komiteen at den skal, senest fem år etter avtalens ikrafttredelsesdato og deretter hvert tredje år, gjennomgå avtalens anvendelse med sikte på å foreta de nødvendige endringer for å forbedre avtalens anvendelse. Videre følger det av artikkel 9.5 at komiteen skal ha tett kontakt med FAO og andre relevante internasjonale organisasjoner innenfor fiskeriforvaltning, herunder relevante regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner eller -ordninger.

Artikkel 10

Artikkel 10 fastsetter at de eksisterende reglene for tvisteløsning under GATT 1994 og Tvisteløsningsavtalen stort sett gjelder for denne avtalen. Et unntak fra tvisteløsningsreglene innebærer at medlemmer ikke kan fremme såkalte «ikke-krenkelse klager» eller «non-violation claims» i henhold til denne avtalen. Dette er klager som innebærer at en forventet fordel etter avtalen har blitt ugyldig eller forringet, selv om medlemmet det klages mot ikke har brutt en konkret forpliktelse i avtalen.

Videre pålegger artikkel 10 at artikkel 4 i SCM-avtalen skal gjelde for konsultasjoner og tvisteløsning angående artikkel 3, 4 og 5 i fiskerisubsidieavtalen. Artikkel 4 i SCM-avtalen hjemler fremskyndede prosedyrer for tvisteløsning sammenliknet med ordinære tidsfrister som ellers følger av WTOs tvisteløsningsavtale.

Artikkel 11

Artikkel 11 inneholder ulike sluttbestemmelser.

Artikkel 11.1 er et generelt unntak for subsidier til katastrofehjelpe. Bruken av dette unntaket forutsetter at subsidien er begrenset til en bestemt katastrofe, til et bestemt område, er tidsbegrenset og i den grad det gjelder gjenoppbygningssubsidier, er begrenset til å gjenoppbygge det berørte fiskeriet/ og eller den berørte flåten til samme nivå som før katastrofen inntraff. Det presiseres at unntaket ikke gjelder for økonomiske eller finansielle kriser.

Artikkel 11.2 inneholder en viktig begrensning knyttet til territoriale krav og omstridte farvann.

Bokstav a) fastsetter at verken avtalen eller anbefalinger eller tildelinger som skjer i kraft av den skal ha rettsvirkning for et medlems territorielle krav eller fastsettelse av maritime grenser. Bokstav b) regulerer tvisteløsningspanelets adgang til å ta stilling til territorielle krav. Den fastsetter at et tvisteløsningspanel ikke skal konkludere med hensyn til noen påstander fra partene som forutsetter at panelet må ta stilling til territorielle krav eller fastsettelse av maritime grenser. Det presiseres at det samme gjelder for eventuell voldgift etablert i henhold til tvisteløsningsavtalens artikkel 25. Det vil være opp til panelet å vurdere om det kan ta stilling til saken uten å måtte ta stilling til spørsmålet om territoriell jurisdiksjon eller maritime grenser.

Artikkel 11.3 fastsetter at ingen ting i avtalen skal påvirke jurisdiksjon, rettigheter eller plikter medlemmene allerede har under internasjonal rett, inkludert Havrettskonvensjonen.

Artikkel 11.4 påpeker at med mindre annet er fastsatt, skal ingen ting i avtalen innebære at et medlem er forpliktet til tiltak eller avgjørelser av et regionalt fiskeriforvaltningsorgan eller -ordning, som den ikke er en del av eller ikke er en et såkalt «samarbeide ikke-medlem» i, eller bli forstått som en anerkjennelse av slike organisasjoner eller -ordninger.

Artikkel 11.5 slår fast at fiskerisubsidieavtalen ikke endrer eller ugyldiggjør rettigheter eller plikter som følger av SCM-avtalen.

Artikkel 12

Artikkel 12 innebærer at dersom «omfattende forpliktelse» ikke er vedtatt innen fire år etter avtalens ikrafttredelse, og med mindre annet blir bestemt av WTOs hovedråd, vil avtalen opphøre (en såkalt «sunset clause»). Det følger av punkt 4 av Ministererklæringen av 17. juni 2022 at med «omfattende forpliktelse» vises det særlig til forbud knyttet til subsidier som bidrar til overkapasitet og overfiske. Ministererklæringens punkt 4 viser videre til at forhandlingene skal fortsette, med mål om å presentere anbefalinger om slike «omfattende forpliktelse» til WTOs 13. ministerkonferanse.

5 Gjennomføring i norsk rett

5.1 Nærmere om norske subsidier og spørsmål om hjemmelsgrunnlag

Når gjennomføringen av forpliktelsene i WTO-avtalen om fiskerisubsidier (AFS) skal vurderes, er det naturlig å ta utgangspunkt i eksisterende subsidier for norske fiskerier. En slik vurdering må også inkludere spørsmålet om det foreligger tilstrekkelig hjemmel til å gjennomføre AFS' krav til å ikke gi eller opprettholde subsidier når de nærmere angitte vilkår er oppfylt, herunder hvordan slik hjemmel kan etableres.

På åttitallet var subsidier en integrert del av norsk fiskeripolitikk og utgjorde betydelige summer. Mot slutten av nittitallet var subsidiene imidlertid kraftig bygget ned og nesten borte fra fiskeripolitikken. Dette ble nødvendig som følge av vedtaket i EFTAs råd av 14. juni 1989 om liberalisering av handelen med fisk og fiskevarer i EFTA, og tilhørende endringer i EFTA-konvensjonen, men var også ønskelig for å bygge ned overkapasiteten i flåten. Nedbygging av subsidiene ble ledsaget av tiltak for å begrense deltagelsen i fisket og senere også innføring av strukturordninger. I tillegg til å motvirke overkapasitet i fiskeflåten bidro tiltakene også til å gjøre næringen mer lønnsom og dermed mindre avhengig av subsidier. I perioden 1990 til 2010 ble flåten mer enn halvert. Som følge av de endringer som har vært gjennomført i norsk fiskeripolitikk vil konsekvensene av forbudene i AFS være begrenset.

Avtalens subsidiebegrep omhandler såkalte spesifikke subsidier slik det er regulert i gjeldende WTO-avtale om subsidier og utjevningsavgifter. Det vil si at finansiell støtte som kommer flere enn en gruppe bedrifter til gode, eller en næring til gode, ikke regnes som spesifikk og derfor ikke skal inngå i det som vurderes i denne sammenheng. Dette ville for eksempel omfattet den nå opphevede grunnavgiften på mineralolje som fiskeflåten fikk refundert etter søknad til Garantikassen for fiskere. Fartøy i næring var i sin alminnelighet fritatt for denne avgiften og den var derfor ikke spesifikk for fiskeflåten.

De subsidieordningene som anses å være relevante omtales i punktene 5.1.2 til og med 5.1.9, med

en kort vurdering av behovet for å gjøre endringer. Ordningene er i statsbudsjettet hjemmehørende under Nærings- og fiskeridepartementet, kapittel 919 «Diverse fiskeriformål». I post 75, som omfatter tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, er det for 2023 bevilget en samlet sum på 28,8 millioner kroner. Denne summen forvaltes av fiskeri- og havministeren og er for 2023 besluttet å benyttes til å dekke utgifter til å finansiere føringstilskudd, tilskudd til rapporteringsutstyr for fiskeflåten, tilskudd til Catch Certificate SA, tilskudd til selfangst og mottak av selprodukter, og ordningen med garantilott for fiskere. Ordningen med tilskudd til Catch Certificate SA, det vil si selskapet som utsteder fangstsertifikater, anses ikke å være omfattet av AFS og omtales ikke nærmere nedenfor. Andre relevante ordninger under samme budsjettkapittel vil være post 73 om en kompensasjonsordning for CO₂-avgift og post 77 om en tilskuddsordning til kystrekeflåten.

5.1.1 Spørsmål om hjemmelsgrunnlag

Tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag kan følge av budsjettvedtaket for den enkelte subsidieordning eller ved at det foreligger lovhjemmel. En slik lovhjemmel foreligger ikke for dette saksområdet og spørsmålet er om det bør etableres. Det ville i så tilfelle være naturlig å etablere en slik hjemmel i lov 6. juni 2008 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressursloven).

Nærings- og fiskeridepartementet har kommet til at det ikke er behov for en slik lovhjemmel. I denne vurderingen er det lagt til grunn at det vil være mer hensiktsmessig å etablere den nødvendige hjemmel i det enkelte budsjettvedtaket og slik at det fremgår tydelig av den enkelte subsidieordning som gjennomfører vedtaket. Dette kan for eksempel gjøres ved en forskrift. Denne vurderingen tar utgangspunkt i at Norge har et lovverk som danner grunnlaget for et godt utviklet forvaltningsregime hvor uttaket fra havet er gjenstand for omfattende reguleringer, som igjen bygger på grundige bestandsvurderinger. Sanksjonsmulighetene i norsk fiskerilovgivning er mangfoldige og har vært ansett tilstrekkelig til å

ivareta behovet for tilpassede reaksjoner gitt over-tredelsens art. Fremfor å utvide regelverket med ytterligere sanksjonsmuligheter har det fra norsk side vært rettet mer oppmerksomhet mot kontroll og håndhevelse for ytterligere å sikre etterlevelse av regelverket.

Sammenholdt med at subsidiennivået i fiskerisektoren i mange år har ligget på et lavt nivå, anses det hensiktsmessig å etablere nødvendig hjemmel direkte i de få ordningene som foreligger. Det fremgår også av gjennomgangen i punkt 5.2 av hvilken betydning forbud etter AFS vil ha, at det vil være få tilfeller hvor forbudene mot å nekte å gi eller opprettholde en subsidie, vil være aktuelle. En slik løsning vil også tydelig synliggjøre konsekvensene for dem som er mottakere av subsidiene.

AFS inneholder også et uavklart spørsmål med hensyn til sin varighet. Det fremgår at det skal forhandles videre om å inkludere forbud mot visse former for subsidier som bidrar til overkapasitet og overfiske, og at dersom dette ikke fører frem vil den automatisk opphøre innen fire år etter avtalens ikrafttredelse, dersom ikke WTO-medlemmene bestemmer annet. Det legges til grunn at når denne perioden er utløpt, vil myndighetene ha samlet mer erfaring med AFS' virkemåte og at det i tilfelle den blir gjort permanent, vil foreligge et bedre grunnlag for å vurdere om det likevel bør opprettes en lovhjemmel.

I Prop. 62 L (2015–2016), som fulgte opp Sanksjonsutvalgets utredning NOU 2003: 15 *Fra bot til bedring*, ble det tatt inn forslag om lovregler, blant annet i lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven), som legger til rette for mer enhetlig behandling av saker om administrative sanksjoner. I proposisjonen ble det, som følge av forslag fra Sanksjonsutvalget, blant annet vurdert om det burde etableres en lovbestemmelse i forvaltningsloven om tap av offentlig ytelse. I proposisjonen ble det lagt til grunn at det ikke var behov for en slik bestemmelse som utvalget foreslo. Det ble blant annet vist til at det i gjeldende lovgivning er få lovbestemmelser om tap av offentlig ytelse, men at det finnes en del ordninger basert på budsjettvedtak og forskrifter uten lovhjemmel. Nærings- og fiskeridepartementet legger således til grunn at en løsning med å implementere forbudene direkte i budsjettvedtakene vil harmonere med det som er vanlig for andre saksområder.

5.1.2 Føringsstilskudd

Føringsstilskudd er en fraktstøtte som skal bidra til å opprettholde en desentralisert mottaksstruktur,

slik at den minste flåten kan levere fangstene i sine nærområder. Tilskuddet har vært bevilget over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett siden 2005 da hovedavtalen mellom staten og Norges Fiskarlag ble avviklet. Fiskeridirektoratet administrerer tilskuddsordningen og står for utbetalinger. I 2023 er det avsatt 14,3 mill. kroner til føringsstilskudd. Fiskesalgslagene finansierer den resterende andelen av føringsstilskuddet opp til et tak som har vært satt til 23,4 mill. kroner, gjennom bruk av såkalte inndratte midler. Virkeområdet for AFS innebærer at fangster som er levert i havn ikke omfattes av avtalen. Føringsstilskudd vil i de fleste tilfellene omfatte fangster som er landet på et mottaksanlegg i påvente av videre transport til endelig destinasjonssted. Men i de tilfeller hvor føringsstilskuddet utbetales for fangster som fraktes direkte fra fiskebåt til endelig mottak, eller hvor låssatt fangst tas opp med brønnbåt og fraktes til destinasjonsstedet, vil AFS få anvendelse. Tilstrekkelig hjemmel for å etterleve avtalen for de tilfeller hvor føringsstilskudd kan bli omfattet, må etableres i Stortingets budsjettvedtak, det vil si for kapittel 919 post 75. Det bør også fremgå av tildelingsbrevet som utstedes i medhold av budsjettvedtaket.

5.1.3 Garantilott

Garantiordningen for fiskere og fangstfolk omtales gjerne som garantilotten og skal sikre fiskere en viss minsteinntekt i de ulike fiskeriene, dersom fisket av ulike årsaker skulle slå feil. Ordningen er hjemlet i forskrift om garantiordningen for fiskere og administreres av Garantikassen for fiskere. Ordningen er regelstyrt, noe som innebærer at fiskere som oppfyller vilkårene, er berettiget til garantilott. Ordningen er beskjedent i omfang og utbetalingene i 2022 utgjorde om lag 570 000 kroner. Forskriften inneholder ikke bestemmelser som ivaretar forpliktelsene i AFS og kan suppleres med en bestemmelse som ivaretar disse. Nødvendig hjemmel må innarbeides i budsjettvedtaket for post 75 under kapittel 919.

5.1.4 Selfangst

Støtte til selfangst vil være omfattet av avtalen. Beløpet fastsettes av fiskeri- og havministeren etter en konkret vurdering i forkant av sesongen det enkelte år. Det er ingen automatikk i at det tildeles støtte. Formålet er å sikre at de fastsatte kvotene på grønlandssel blir tatt. Det ble satt av 1,5 mill. kroner til ordningen i 2023. Det gikk ett fartøy på fangst. I tillegg mottok ett selmottak til-

skudd. Ordningen forvaltes av Fiskeridirektoratet etter retningslinjer for støtten gitt av Nærings- og fiskeridepartementet. Retningslinjene inneholder bestemmelser om at tilskudd kan holdes tilbake ved brudd på relevant regelverk. Formuleringen vurderes å være noe for generell til å fullt ut ivareta forpliktelsene i AFS og bør derfor justeres slik at det fremkommer tydeligere at overtredelser av forbudene etter WTO-avtalen vil medføre manglende utbetaling av tilskudd, og ikke bare underlegges en skjønnsmessig vurdering. Nødvendig hjemmel må innarbeides i budsjettvedtaket for post 75 under kapittel 919.

5.1.5 Rapporteringsutstyr til fiskeflåten

Det ble i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2022 vedtatt å opprette en tidsavgrenset tilskuddsordning i 2022 og 2023, for å redusere kostnaden ved innføringen av nye rapporteringskrav for fiskeflåten under 15 meter. Tilskuddet er en engangsstøtte på 7 000 kroner per fartøy og skal dekke deler av kostnaden til innkjøp og installasjon av nytt utstyr. Det ble i 2022 satt av 15 mill. kroner til å dekke tilskudd til fartøy mellom 10 og 15 meter. Det settes av 12 mill. kroner i 2023 til å dekke tilskudd til fartøy under 10 meter. Iverksettelsen av rapporteringskravene for nye fartøygrupper har blitt skjøvet ut i tid i forhold til opprinnelig plan og dermed er også tidsplanen for utbetaling av tilskudd skjøvet tilsvarende. Det vil derfor også bli utbetalt tilskudd til rapporteringsutstyr for fiskeflåten i 2024. Ordningen administreres av Garantikassen for fiskere. Nødvendig hjemmel må innarbeides i budsjettvedtaket for post 75 under kapittel 919. Regelverket for ordningen må justeres i henhold til forbudene i AFS. Behovet for slike justeringer forutsetter imidlertid at AFS trer i kraft innen denne midlertidige støtteordningen utløper.

5.1.6 Tilskuddsordningen i det frie fisket etter kongekrabbe

Denne ordningen hører under samme samlepost i post 75 som ordningene beskrevet over, men er ikke aktivert de senere år på grunn av at Fiskeridirektoratet ikke har vurdert det forsvarlig av hensyn til kontrollutfordringene. Ordningens formål er å begrense spredningen av kongekrabbe utenfor kvoteregulert område. Det skal betales tilskudd til fangst og mottak av kongekrabbe under en viss størrelse som er fangstet utenfor kvoteområdet. Spørsmål om ny innretning av ordningen er sendt på høring høsten 2023. Dersom

ordningen aktiveres vil den omfattes av AFS. Nødvendig hjemmel må i så fall innarbeides i budsjettvedtaket for post 75 under kapittel 919. Likeledes må det fremgå av regelverket som gjennomfører vedtaket.

5.1.7 Tilskudd til kompensasjon for CO₂-avgift

Fra og med 1. januar 2020 ble fiskeflåtens tidligere refusjonsordning for innbetalt CO₂-avgift avviklet. For å lette omstillingen for næringen ble refusjonsordningen erstattet av en midlertidig kompensasjonsordning. Ordningen forvaltes av Garantikassen for fiskere. Kompensasjonen utbetales etterskuddsvis, slik at kompensasjon for avgift det ene året utbetales i påfølgende budsjettår. For 2022 utgjorde ordningen 255 millioner kroner, mens det for 2023 ble økt til 346,8 millioner kroner. Som følge av at kompensasjonsordningen for CO₂-avgift bare gjelder for fiskefartøy, må ordningen regnes for å være spesifikk og dermed omfattet av virkeområdet for AFS. Forskriften som regulerer ordningen, inneholder ikke bestemmelser som ivaretar forpliktelsene i AFS og det må derfor gjøres nødvendige tilpasninger. Det må også sikres at det er nødvendig hjemmelsgrunnlag i Stortingets budsjettvedtak.

5.1.8 Tilskudd til kystrekeflåten

Det er for 2023 vedtatt en midlertidig tilskuddsordning for kystrekeflåten. Dette er gjort i lys av den vanskelige situasjonen som de økte drivstoffprisene har ført til for denne flåtegruppen. Bevilgningen utgjør 21 millioner kroner. Ved revidert nasjonalbudsjett ble beløpet økt med 2,449 millioner kroner. Ordningen administreres av Garantikassen for fiskere. På samme måten som for kompensasjonsordningen for CO₂-avgift, må det etableres en hjemmel i forskriften som regulerer tilskuddsordningen dersom forpliktelsene i AFS skal ivaretas og likeledes i budsjettvedtaket som Stortinget fatter. Forutsetningen er at ordningen videreføres og er aktiv når AFS trer i kraft.

5.1.9 Sametingets tilskudd til marine næringer

Sametinget har siden det ble opprettet i 1989 arbeidet for å sikre befolkningen i samiske områder rettigheter til å fiske. En viktig del av Sametingets virkemiddelbruk er tilskudd til marine næringer, og består av søkerbaserte tilskudd til erverv av fiskefartøy og bruk og etable-

ring av mottak for fisk på land, samt ungdomsfiskeprosjekter. Tilskuddene er ment å bidra til høyere verdiskapning og videreforedling av marine råvarer med sikte på å opprettholde og øke sysselsettingen i sjøsamiske områder og tilrettelegge for gode rammevilkår for den minste fiskeflåten. Sametinget anser tilskuddene for å ha bidratt til en positiv utvikling av fiskeriene i de samiske områdene og har vedtatt å bevilge 2,7 millioner kroner til formålet i 2023. På samme måte som for de andre subsidieordningene som er nevnt, må det innarbeides nødvendig hjemmelsgrunnlag i budsjettvedtakene for å sikre at forpliktelsene i AFS kan etterleves. Det samme gjelder for bestemmelsene hvor tilskuddsordningene er regulert.

5.1.10 Mulige nye subsidieordninger

Det følger av gjennomgangen av gjeldende subsidieordninger at innretningen, slik det fremgår av forskrifter, retningslinjer eller tildelingsbrev, ikke inneholder de sanksjonsformene som AFS krever. Ved siden av å måtte justere de nevnte ordningene innen avtalen trer i kraft og sikre at de faktisk blir håndhevet, må det også sikres et system som medvirker til at det også for eventuelle fremtidige subsidieordninger, blir utformet bestemmelser som ivaretar forpliktelsene i avtalen. Forpliktelsene vil kunne ha betydning for hvordan man vurderer nye ordninger, herunder hvordan de innrettes.

5.2 Nærmere om hvilken betydning avtalens materielle innhold vil ha for Norge

I norsk fiskerilovgivning er sanksjonering av overtredelser en integrert del av regelverket. Det foreligger en rekke ulike sanksjonstyper som står til rådighet for slike situasjoner. De senere år er menyen av virkemidler blitt styrket for eksempel gjennom introduksjonen av overtredelsesgebyr. Samtidig utgjør forbudet mot gjentatt straffefølgning, ofte kalt dobbeltstraff, i den europeiske menneskerettskonvensjonens (EMK), en viktig skranke for hvordan forvaltningen og påtalemyndigheten kan anvende sanksjonsmulighetene.

5.2.1 Gjentatt straffefølgning (dobbeltstraff)

Den europeiske menneskerettskonvensjonens (EMK) tilleggsprotokoll nr. 7 artikkel 4 nr. 1 fast-

setter et forbud mot gjentatt straffefølgning, ofte kalt dobbeltstraff. Det er et forbud mot at noen straffefølges flere ganger for det samme forholdet. Bestemmelsen er opphav til krevende problemstillinger og både Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) og Høyesterett har avgitt en rekke avgjørelser relatert til denne bestemmelsen.

Når konsekvensene av AFS skal vurderes i forhold til dette forbudet blir spørsmålet om det å unnlate å gi eller opprettholde en subsidie skal anses som straff etter EMK. Det er ikke noen automatikk i at dette utgjør straff. Forpliktelsen som følger av AFS innebærer at myndighetene må unnlate å gi eller opprettholde en subsidie når fartøyet eller dets operatør har begått handlinger som faller inn under avtalens bestemmelser. Dette er ikke en skjønnsmessig vurdering hvor myndighetene i valget mellom flere mulige sanksjoner står fritt til å velge bort forpliktelsen etter AFS.

Dersom oppfølgingen av avtalens forpliktelser i noen tilfeller må anses som straff etter EMK, er konsekvensen at det i noen tilfeller vil kunne sperre for etterfølgende straffefølgning. Samtidig innebærer ikke forbudet i EMK at parallelle forfølgninger ikke kan gjennomføres. To ulike organer kan således forfølge samme handling i to parallelle spor. Det fordrer imidlertid at man holder seg til de rammer som kravene til parallellforfølgning gir. Forvaltningsloven har, i kapittel IX, bestemmelser om administrative sanksjoner, og vil få anvendelse for tilfellene som omfattes av AFS, dersom det å unnlate å gi eller å opprettholde en subsidie regnes som straff etter EMK. Ved implementeringen av avtalen vil det måtte vurderes konkret hvorvidt noen tilfeller vil måtte anses som straff etter EMK.

5.2.2 UUU-fiske

Det følger av AFS artikkel 3 nr. 1 at ingen medlemmer skal gi eller opprettholde subsidier til et fartøy eller en operatør som er involvert i ulovlig, urapportert og uregulert fiske (UUU-fiske) eller fiskerirelatert virksomhet til støtte for UUU-fiske. Avtalen fastsetter også at hvert medlem skal ha på plass lover, forskrifter og/eller administrative prosedyrer for å sikre at subsidier nevnt i artikkel 3 nr. 1, herunder subsidier som foreligger når denne avtalen trer i kraft, ikke gis eller opprettholdes. Artikkel 3 må ses i sammenheng med artikkel 8.2 og 8.3. Artikkel 8.2. pålegger Norge å oversende årlig en skriftlig liste over fartøyer og operatører som beviselig har vært involvert i UUU-fiske, i henhold til AFS, til en komité for fiske-

risubsidier. Artikkel 8.3 pålegger Norge å underrette komiteen om foreliggende eller nye tiltak som er truffet for å sikre at avtalen gjennomføres og forvaltes innen ett år av avtalens ikrafttredelse, samt løpende informere om alle senere endringer av slike tiltak og nye tiltak som treffes for å gjennomføre forbudene fastsatt i artikkel 3.

Norge har påtatt seg og implementert folkerettslige forpliktelser mot UUU-fiske. Dette omfatter forpliktelser under De forente nasjoners havrettskonvensjon av 1982 (havrettstraktaten), Avtale om gjennomføring av bestemmelsene i De forente nasjoners havrettskonvensjon om bevaring og forvaltning av vandrende fiskebestander og langtmigrerende fiskebestander (åpne havkonvensjonen), Avtale vedrørende fremme av fiskefartøyers overholdelse av internasjonale bevarings- og forvaltningstiltak på det åpne hav (flaggstatsavtalen) og Avtale om havnestatstiltak for å forebygge, forhindre og eliminere ulovlig, urapportert og uregulert fiske (havnestatsavtalen). Norge følger også opp regimene med UUU-fiske-lister i regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner (RFMOer) som Norge er medlem av, og FN organisasjonen for ernæring og landbruk (FAO) sine retningslinjer for flaggstatsansvar og fangstsertifisering. I 2018 gjennomførte Norge en flaggstatsevaluering i henhold til FAOs retningslinjer for flaggstatsansvar.

I fotnote til overskriften til artikkel 3 i AFS står det at «ulovlig, urapportert og uregulert (UUU) fiske» refererer til aktiviteter som fremgår av avsnitt 3 i den globale handlingsplanen for å forebygge, forhindre og eliminere ulovlig, urapportert og uregulert fiske (International Plan of Action to Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing (IPOA-IUU)) og uttrykket blir brukt på samme måte her. Ved implementeringen av AFS vil Norge også se hen til langvarig norsk fiskeriforvaltningspraksis.

5.2.3 Overfiskede bestander

Det følger av artikkel 4.1 at intet medlem skal gi eller opprettholde subsidier til fiske på eller fiskerirelatert virksomhet knyttet til en overfisket bestand.

Uttrykket «overfisket bestand» er nærmere definert i artikkel 4.2. Ifølge denne bestemmelsen er en bestand overfisket dersom den med grunnlag i beste tilgjengelige vitenskapelige data er ansett som overfisket av et kyststatsmedlem hvor fisket på bestanden finner sted innenfor kyststatens jurisdiksjonsområde. Tilsvarende vil gjelde for områder og arter i virkeområdet til en

relevant fiskeriforvaltningsorganisasjon eller -ordning (RFMO/A).

I artikkel 4.3 er det oppstilt et unntak fra hovedregelen i 4.1., med adgang til å gi eller opprettholde subsidier for fiske eller fiskerirelatert virksomhet på overfiskede bestander, dersom subsidier eller andre tiltak har til hensikt å gjenoppbygge bestanden til et «biologisk bærekraftig nivå».

Hva som er ansett som «biologisk bærekraftig nivå» er nærmere definert i fotnote 11 til artikkel 4.3., og omtales som «det nivå som er fastsatt av et kyststatsmedlem som har jurisdiksjon over området der fisket eller den fiskerirelaterte virksomheten finner sted, eller av en relevant regional fiskeriforvaltningsorganisasjon eller ordning (RFMO/A) i områder og for arter som er underlagt dets virkeområde, ved bruk av referanseverdier som for eksempel maksimalt langtidsutbytte eller andre referanseverdier som er i samsvar med tilgjengelige data om fisket».

Havressursloven danner det ytre rammeverket for forvaltning av fiskebestander i norske jurisdiksjonsområder. Formålet med loven er blant annet å sikre en bærekraftig og samfunnsøkonomisk lønnsom forvaltning av viltlevende marine ressurser, jf. § 1. Blant annet for å sikre et forsvarlig fiske og at formålet i havressursloven ivaretas, er større bestander av kommersiell verdi regulert gjennom totalkvoter, adgangsreguleringer og tekniske regler for utøvelsen av fisket (minstemål, stengte områder, redskapsregler mv.) og strukturtiltak for å redusere kapasiteten i fiskeflåten. Det legges videre stor vekt på at fisket skal holdes innenfor de fastsatte norske kvotene, og vi har et omfattende kontrollsystem for å sikre dette.

Norsk fiskeriforvaltning er videre basert på de beste tilgjengelige vitenskapelige råd, bl.a. fra Det internasjonale rådet for havforskning (ICES). Råd og anbefalinger fra ICES (eller tilsvarende rådgivningsorganer) utgjør hovedgrunnlaget for fastsetting av fiskekvoter, enten i fellesskap med andre kyststater som Færøyene, Storbritannia og EU for bestander som vandrer mellom to eller flere økonomiske soner, mellom parter i virkeområdet for regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner, eller av Norge for bestander som befinner seg eksklusivt i norsk sone.

Ved behov blir det fastsatt andre supplerende forvaltningstiltak for å sikre at en bestand gis gode oppvekstsvilkår og en langsiktig, bærekraftig utvikling. Slike tiltak vil for eksempel kunne dreie seg om vern av gytende fisk, for eksempel gjennom sesongbasert lukking av fiskefelt for torsk, eller fredningsperioder for kveite, krav om

en bestemt maskevidde for å unngå uttak av ungfisk, eller nye forvaltningsregimer som ivaretar bestander som har hatt en svak utvikling, som for eksempel for kveite nord for 62° N, og hvor det er satt i gang et arbeid med forslag til nye tiltak som økt minstemål, innskjerpede røktingskrav og bifangstadsang m.m.

Bestandsutviklingen for bestander som ikke er kvoteregulert, blir overvåket gjennom jevnlig havforskningstokt. Ved for eksempel en negativ bestandsutvikling vil det bli vurdert om det er behov for å iverksette ytterligere tiltak slik som nevnt over, for å sikre en bærekraftig og langsiktig forvaltning.

Norske fiskere deltar i fiske i både norske jurisdiksjonsområder, andre lands fiskerisoner, internasjonale farvann og i områder underlagt regionale fiskerierorganisasjoners virkeområder. Som et generelt utgangspunkt kan det legges til grunn, at dersom det er et åpent fiske på en bestand, vil bestanden være ansett for å være i tilstrekkelig god forfatning for et fiske innenfor de rammer som er satt, for eksempel i form av totalkvote og som ved behov kan være supplert av tekniske reguleringer. Dette gjelder enten om bestanden befinner seg i norsk, en utenlandsk fiskerijurisdiksjon eller i virkeområdet til en regional fiskerierorganisasjon. Etter Nærings- og fiskeridepartementets vurdering vil derfor det generelle forbudet i artikkel 4.1 om at det ikke skal gis eller opprettholdes spesifikke subsidier for fiske eller fiskerirelatert virksomhet som hovedregel ikke være problematisk.

Skulle det imidlertid være slik at norske fartøy deltar i fiske eller fiskerirelatert virksomhet på bestander som er ansett som overfisket, og det er enighet om en fastsatt totalkvote på bestanden, vil det ofte være fastsatt tekniske reguleringer som legger begrensninger på utøvelsen av fisket. Slik fiskerivirksomhet vil dermed kunne fanges opp av artikkel 4.3., hvor det er adgang til å gi eller opprettholde subsidier etter art. 4.1., eller det er fastsatt andre tiltak («other measures»), for gjenoppbygging av bestanden til et biologisk bærekraftig nivå.

For det tilfelle norske subsidier overfor fiskeflåten eller fiskerirelatert virksomhet ikke skulle

fanges opp av unntaket i artikkel 4.3., vil en slik subsidie være i strid med AFS.

5.2.4 Aktiviteter på uregulerte havområder – utenfor et RFMO-regulert område

Det følger av AFS artikkel 5.1 at ingen medlemmer skal gi eller opprettholde subsidier som gis til fiske eller fiskerirelatert virksomhet utenfor jurisdiksjonen til et kyststatsmedlem eller en kyststat som ikke er medlem, og som ligger utenfor virkeområdet for en relevant regional fiskeriforvaltningsorganisasjon eller -arrangement.

Det følger av § 2 første ledd i forskrift av 2. mars 2007 om konsesjonsordning for fiske utenfor norsk fiskerijurisdiksjon et forbud mot å drive ervervsmessig fiske og fangst med norsk fartøy i internasjonalt farvann, med mindre det er gitt en særskilt fjernfisketillatelse, jf. § 2 annet ledd. Kravet om slik særskilt tillatelse gjelder ikke for fiske innenfor virkeområdet for Den nordvestatlantiske fiskerierorganisasjonen (NAFO) eller Den nordøstatlantiske fiskerikommisjonen (NEAFC), hvor fartøyene fisker i kraft av sine ordinære tillatelser. Fjernfisketillatelse kan bare gis for fiske i områder som er regulert av en internasjonal organisasjon eller en avtale som Norge er part til og som gir Norge adgang til fiske og fangst. Norske fartøy skal således ikke drive fiske i internasjonalt farvann som ligger utenfor virkeområdet for en internasjonal organisasjon, som er den type aktivitet som artikkel 5.1 retter seg mot.

Artikkel 5.2 fastsetter at et medlem skal utvise spesiell varsomhet og vise behørig moderasjon når det gir subsidier til fartøyer som ikke fører dette medlemmets flagg.

Artikkel 5.3 fastsetter at et medlem skal utvise spesiell varsomhet og vise behørig moderasjon når det gir subsidier til fiske eller fiskerirelatert virksomhet med hensyn til bestander med ukjent status. Dette er en svært lite aktuell problemstilling, gitt de former for subsidier som ennå gis til norsk fiskeflåte, og gitt det samlede arbeidet som på ulike måter blir lagt ned for å overvåke og forvalte ressursene gjennom implementeringen av havressurslovens forvaltningsprinsipp.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Implementering av AFS vil nødvendiggjøre justeringer i subsidieordningene som er gjeldende for norsk fiskerinæring. Disse endringene vil gi nye oppgaver for de relevante forvaltningsmyndighetene med sikte på kontroll og håndhevelse av bestemmelsene. Dette vil i seg selv innebære begrensede administrative og økonomiske konsekvenser for myndighetene. Derimot vil de økonomiske konsekvensene for den private part som opplever å ikke få tilgang til den subsidien han ellers ville fått, kunne ha betydelige konsekvenser.

Det må understrekes at avtalen vil representere noe nytt i norsk fiskeriforvaltning. Dette gjør det vanskelig å forutse og konkretisere konsekvensene implementeringen vil medføre. Det legges likevel til grunn at det på bakgrunn av det norske forvaltningsregimet, sammenholdt med avtalens innhold, vil være få tilfeller hvor forbudene mot å nekte å gi eller opprettholde en subsidie, vil være aktuelle.

De administrative konsekvensene som kan oppstå som følge av forbudet mot gjentatt straffeforfølgning (dobbelstraff) etter Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) tilleggsprotokoll nr. 7 artikkel 4 nr. 1, vil også innebære noe

nytt i den forstand at norske myndigheter får en forpliktelse til å ikke gi eller opprettholde en subsidie. Det er ikke noe som kan velges bort til fordel for en annen sanksjonsform. Dersom et tilfelle må anses å være omfattet av forbudet mot gjentatt straffeforfølgning, må dette hensynet håndteres i saksbehandlingen. Forvaltningslovens bestemmelser om administrative reaksjoner vil i så tilfelle få anvendelse og hvor det blant annet er gitt regler om hvordan de involverte organer skal opptre. Det kan medføre noen konsekvenser for den samlede reaksjonsmåten overfor den private parten. Disse problemstillingene må avklares konkret ved implementering av AFS.

I tillegg til gjennomføring av nødvendige endringer i de eksisterende subsidieordningene, innebærer AFS omfattende notifikasjonsforpliktelser. Deler av denne forpliktelsen er betydelig, jf. for eksempel artikkel 8.4 hvor det blant annet fremgår at hvert medlem skal, innen ett år etter denne avtalens ikrafttredelsesdato, gi komiteen en beskrivelse av sin fiskerordning med henvisninger til lover, forskrifter og administrative prosedyrer som gjelder denne avtalen, og umiddelbart underrette komiteen om eventuelle senere endringer.

Samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)

Utenriksdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier) i samsvar med et vedlagt forslag.

Samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)

Forslag

**til vedtak om samtykke til godkjenning av protokoll
av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen
om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon
(innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)**

I

Stortinget samtykker i godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier).

Vedlegg 1**Agreement on Fisheries Subsidies**

MINISTERIAL DECISION OF 17 JUNE 2022

The *Ministerial Conference*;

Having regard to paragraph 1 of Article X of the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization (the “WTO Agreement”);

Recalling the mandate given to Members at the Eleventh WTO Ministerial Conference in 2017 in Buenos Aires that the next Ministerial Conference should adopt an agreement on comprehensive and effective disciplines that prohibits certain forms of fisheries subsidies that contribute to overcapacity and overfishing, and eliminates subsidies that contribute to IUU-fishing recognizing that appropriate and effective special and differential treatment for developing country Members and least developed country Members should be an integral part of these negotiations.

Decides as follows:

1. The Protocol amending the WTO Agreement attached to this Decision is hereby adopted and submitted to the Members for acceptance.
2. The Protocol shall hereby be open for acceptance by Members.
3. The Protocol shall enter into force in accordance with the provisions of paragraph 3 of Article X of the WTO Agreement.
4. Notwithstanding Article 9.4 of the Agreement on Fisheries Subsidies, the Negotiating Group on Rules shall continue negotiations based on the outstanding issues in documents WT/MIN(21)/W/5 and WT/MIN(22)/W/20 with a view to making recommendations to the Thirteenth WTO Ministerial Conference for additional provisions that would achieve a comprehensive agreement on fisheries subsidies, including through further disciplines on certain forms of fisheries subsidies that contribute to overcapacity and overfishing, recognizing that appropriate and effective special and differential treatment for developing country

Avtale om fiskerisubsidier

MINISTERERKLÆRING AV 17. JUNI 2022

Ministerkonferansen,

som viser til artikkel X nr. 1 i Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon («WTO-avtalen»),

som minner om mandatet gitt til medlemmene under WTOs 11. ministerkonferanse i 2017 i Buenos Aires om at det under den neste ministerkonferansen skulle inngås en avtale om omfattende og effektive forpliktelser som forbyr visse former for fiskerisubsidier som bidrar til overkapasitet og overfiske, og avskaffer subsidier som bidrar til ulovlig, uregulert og urapportert fiske (UUU-fiske), idet det erkjennes at en hensiktsmessig og effektiv spesiell og differensiert behandling av utviklingsmedlemslandene og de minst utviklede medlemslandene bør være en integrert del av disse forhandlingene,

treffer følgende beslutning:

1. Protokollen som endrer WTO-avtalen og er vedlagt denne beslutningen, vedtas herved og oversendes medlemmene til godkjenning.
2. Protokollen er herved åpen for godkjenning av medlemmene.
3. Protokollen trer i kraft i samsvar med bestemmelsene i artikkel X nr. 3 i WTO-avtalen.
4. Uten at det berører artikkel 9 nr. 4 i avtalen om fiskerisubsidier skal regelforhandlingsgruppen fortsette sine forhandlinger basert på utestående saker i dokument WT/MIN(21)/W/5 og WT/MIN(22)/W/20 med sikte på å gi anbefalinger til WTOs 13. ministerkonferanse om tilleggsbestemmelser med det formål å komme fram til en omfattende avtale om fiskerisubsidier, blant annet ved å fremme forpliktelser for visse former for fiskerisubsidier som bidrar til overkapasitet og overfiske, idet det erkjennes at en hensiktsmessig og effektiv spesiell og differensiert behandling av utviklingsmedlemsland og minst utviklede medlemsland

Samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)

Members and least developed country Members should be an integral part of these negotiations.

bør være en integrert del av disse forhandlingene.

Attachment

Protocol amending the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization

Agreement on Fisheries Subsidies

Members of the World Trade Organization;

Having regard to the Decision of the Ministerial Conference in document WT/MIN(22)/33 – WT/L/1144 adopted pursuant to paragraph 1 of Article X of the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization (“the WTO Agreement”);

Hereby agree as follows:

1. Annex 1A to the WTO Agreement shall, upon entry into force of this Protocol pursuant to paragraph 4, be amended by the insertion of the Agreement on Fisheries Subsidies, as set out in the Annex to this Protocol, to be placed after the Agreement on Subsidies and Countervailing Measures.
2. No reservations may be made in respect of any of the provisions of this Protocol.
3. This Protocol is hereby open for acceptance by Members.
4. This Protocol shall enter into force in accordance with paragraph 3 of Article X of the WTO Agreement.¹
5. This Protocol shall be deposited with the Director-General of the World Trade Organization who shall promptly furnish to each Member a certified copy thereof and a notification of each acceptance thereof pursuant to paragraph 3.
6. This Protocol shall be registered in accordance with the provisions of Article 102 of the Charter of the United Nations.

Done at Geneva this seventeenth day of June two thousand and twenty-two, in a single copy in the English, French and Spanish languages, each text being authentic.

¹ For the purposes of calculation of acceptances under Article X:3 of the WTO Agreement, an instrument of acceptance by the European Union for itself and in respect of its Member States shall be counted as acceptance by a number of Members equal to the number of Member States of the European Union which are Members to the WTO.

Vedlegg

Protokoll om endring av marrakesh-avtalen om opprettelse av verdens handelsorganisasjon

Avtale om fiskerisubsidier

Medlemmene av Verdens handelsorganisasjon, *som viser til* ministerkonferansens beslutning i dokument WT/MIN(22)/33 – WT/L/1144, vedtatt i henhold til artikkel X nr. 1 i Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon («WTO-avtalen»),

er blitt enige om følgende:

1. Når denne protokollen trer i kraft i henhold til nr. 4, skal vedlegg 1A til WTO-avtalen endres ved at denne avtalen om fiskerisubsidier innsettes som fastsatt i vedlegget til denne protokollen, og plasseres etter avtalen om subsidier og utjevningsavgifter.
2. Ingen reservasjoner kan tas mot noen av bestemmelsene i denne protokollen.
3. Denne protokollen er herved åpen for godkjenning av medlemmene.
4. Denne protokollen trer i kraft i samsvar med bestemmelsene i artikkel X nr. 3 i WTO-avtalen.¹
5. Denne protokollen skal deponeres hos WTOs generaldirektør, som umiddelbart skal gi hvert medlem en bekreftet kopi av protokollen samt en melding om hver godkjenning av protokollen i henhold til nr. 3.
6. Denne protokollen skal registreres i samsvar med bestemmelsene i artikkel 102 i De forente nasjoners pakt.

Utferdiget i Genève den 17. juni 2022, i ett enkelt eksemplar på engelsk, fransk og spansk, med samme gyldighet for hver av tekstene.

¹ Ved beregning av godkjenninger i henhold til WTO-avtalens artikkel X nr. 3 skal et godkjenningssdokument fra Den europeiske union på vegne av den selv og dens medlemsstater regnes som godkjenning av et antall medlemmer tilsvarende antallet medlemsstater i Den europeiske union som er medlem i WTO.

*Annex***Agreement on Fisheries Subsidies***Article 1***Scope**

This Agreement applies to subsidies, within the meaning of Article 1.1 of the Agreement on Subsidies and Countervailing Measures (SCM Agreement) that are specific within the meaning of Article 2 of that Agreement, to marine wild capture fishing and fishing related activities at sea.^{2, 3, 4}

*Article 2***Definitions**

For the purpose of this Agreement:

- (a) “fish” means all species of living marine resources, whether processed or not;
- (b) “fishing” means searching for, attracting, locating, catching, taking or harvesting fish or any activity which can reasonably be expected to result in the attracting, locating, catching, taking or harvesting of fish;
- (c) “fishing related activities” means any operation in support of, or in preparation for, fishing, including the landing, packaging, processing, transshipping or transporting of fish that have not been previously landed at a port, as well as the provisioning of personnel, fuel, gear and other supplies at sea;
- (d) “vessel” means any vessel, ship of another type or boat used for, equipped to be used for, or intended to be used for, fishing or fishing related activities;
- (e) “operator” means the owner of a vessel, or any person, who is in charge of or directs or controls the vessel.

*Vedlegg***Avtale om fiskerisubsidier***Artikkel 1***Virkeområde**

Denne avtalen får anvendelse på subsidier, som definert i artikkel 1 nr. 1 i avtalen om subsidier og utjevningssavgifter (SCM-avtalen), som er spesifikke, som definert i den nevnte avtalens artikkel 2, for marint fiske av villfisk og fiskerirelatert virksomhet til havs.^{2, 3, 4}

*Artikkel 2***Definisjoner**

I denne avtalen menes med

- a) «fisk»: alle arter av levende marine ressurser, enten de er bearbeidet eller ikke,
- b) «fiske»: leting etter, tiltrekking, lokalisering, fangst, uttak eller høsting av fisk eller enhver virksomhet som på rimelig vis kan ventes å føre til tiltrekking, lokalisering, fangst, uttak eller høsting av fisk,
- c) «fiskerirelatert virksomhet»: enhver handling til støtte for eller som forberedelse til fiske, blant annet ilandføring, emballering, bearbeiding, omlasting eller transport av fisk som ikke tidligere er blitt ilandført i en havn, samt anskaffelse av personale, brensel, utstyr og andre forsyninger til sjøs,
- d) «fartøy»: ethvert fartøy, skip eller annen type båt som brukes til, er utstyrt til bruk for eller er ment å brukes til fiske eller fiskerirelatert virksomhet,
- e) «operatør»: eieren av et fartøy eller enhver annen person som er ansvarlig for, bestyrer eller kontrollerer fartøyet.

² For greater certainty, aquaculture and inland fisheries are excluded from the scope of this Agreement.

³ For greater certainty, government-to-government payments under fisheries access agreements shall not be deemed to be subsidies within the meaning of this Agreement.

⁴ For greater certainty, for the purposes of this Agreement, a subsidy shall be attributable to the Member conferring it, regardless of the flag or registry of any vessel involved or the nationality of the recipient.

² Det presiseres at akvakultur og innlandsfiske ikke er omfattet av denne avtalens virkeområde.

³ Det presiseres at betaling mellom regjeringer i henhold til fiskerirettighetsavtaler ikke skal regnes som subsidier etter denne avtalen.

⁴ Det presiseres at for formålene i denne avtalen, skal en subsidie kunne tilskrives det medlemmet som gir subsidien, uten hensyn til et berørt fartøys flagg eller registrering eller mottakerens nasjonalitet.

Article 3

Subsidies contributing to illegal, unreported and unregulated fishing⁵

- 3.1 No Member shall grant or maintain any subsidy to a vessel or operator⁶ engaged in illegal, unreported and unregulated (IUU) fishing or fishing related activities in support of IUU fishing.
- 3.2 For purposes of Article 3.1, a vessel or operator shall be considered to be engaged in IUU fishing if an affirmative determination thereof is made by any of the following^{7, 8}:
- a coastal Member, for activities in areas under its jurisdiction; or
 - a flag State Member, for activities by vessels flying its flag; or
 - a relevant Regional Fisheries Management Organization or Arrangement (RFMO/A), in accordance with the rules and procedures of the RFMO/A and relevant international law, including through the provision of timely notification and relevant information, in areas and for species under its competence.
- 3.3 (a) An affirmative determination⁹ under Article 3.2 refers to the final finding by a Member and/or the final listing by an RFMO/A that a vessel or operator has engaged in IUU fishing.
- (b) For purposes of Article 3.2(a), the prohibition under Article 3.1 shall apply where the determination by the coastal Member is based on relevant factual information and the coastal Member has provided to

⁵ “Illegal, unreported and unregulated (IUU) fishing” refers to activities set out in paragraph 3 of the *International Plan of Action to Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing* adopted by the UN Food and Agriculture Organization (FAO) in 2001.

⁶ For the purpose of Article 3, the term “operator” means the operator within the meaning of Article 2(e) at the time of the IUU fishing infraction. For greater certainty, the prohibition on granting or maintaining subsidies to operators engaged in IUU fishing applies to subsidies provided to fishing and fishing related activities at sea.

⁷ Nothing in this Article shall be interpreted to obligate Members to initiate IUU fishing investigations or make IUU fishing determinations.

⁸ Nothing in this Article shall be interpreted as affecting the competence of the listed entities under relevant international instruments or granting new rights to the listed entities in making IUU fishing determinations.

⁹ Nothing in this Article shall be interpreted to delay, or affect the validity or enforceability of, an IUU fishing determination.

Artikkel 3

Subsidier som bidrar til ulovlig, urapportert og uregulert fiske⁵

- 3.1 Ingen medlemmer skal gi eller opprettholde subsidier til et fartøy eller en operatør⁶ som er involvert i ulovlig, urapportert og uregulert fiske (UUU-fiske) eller fiskerirelatert virksomhet til støtte for UUU-fiske.
- 3.2 Artikkel 3 1 skal forstås slik at et fartøy eller en operatør anses å være involvert i UUU-fiske dersom det foreligger en bekreftende avgjørelse om dette fra en av følgende^{7, 8}:
- a) et kyststatmedlem, for virksomhet i områder under dets jurisdiksjon, eller
 - b) et flaggstatmedlem, for virksomhet utført av fartøyer som fører dets flagg, eller
 - c) en relevant regional fiskeriforvaltningsorganisasjon eller -arrangementer, i samsvar med disse organisasjonenes eller arrangementenes regler og prosedyrer og gjeldende folkerett, blant annet ved å notifisere til rett tid samt relevant informasjon på områder og for arter som er underlagt deres myndighet.
- 3.3 a) En bekreftende avgjørelse⁹ i henhold til artikkel 3 nr. 2 viser til et medlems endelige avgjørelse og/eller en regional fiskeriforvaltningsorganisasjons eller -arrangementers endelige listeføring av et fartøy eller en operatør som driver UUU-fiske.
- b) Artikkel 3 nr. 2 bokstav a) skal forstås slik at forbudet i artikkel 3 nr. 1 får anvendelse når et kyststatmedlem baserer sin avgjørelse på faktiske opplysninger, og dette medlemmet i god tid har gitt flaggstat-

⁵ Med «ulovlig, urapportert og uregulert fiske (UUU-fiske)» menes virksomhet fastsatt i den internasjonale handlingsplanen mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske, vedtatt av FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO) i 2001.

⁶ For formålene med artikkel 3 menes med «operatør»: operatør som definert i artikkel 2 bokstav e) på tidspunktet da overtredelsen av forbudet mot UUU-fiske inntraff. Det presiseres at forbudet mot å gi eller opprettholde subsidier til operatører som er involvert i UUU-fiske, gjelder subsidier som gis til fiske og fiskerirelatert virksomhet til sjøs.

⁷ Ingenting i denne artikkelen skal forstås slik at det forplikter medlemmer til å iverksette undersøkelser av UUU-fiske eller treffe avgjørelser om UUU-fiske.

⁸ Ingenting i denne artikkelen skal forstås slik at det berører de listeførte enhetenes myndighet i henhold til internasjonalt regelverk, eller at det de gir de oppførte enhetene nye rettigheter til å treffe avgjørelser om UUU-fiske.

⁹ Ingenting i denne artikkelen skal forstås slik at det forsinker eller påvirker gyldigheten eller håndhevingen av en avgjørelse om UUU-fiske.

Samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)

the flag State Member and, if known, the subsidizing Member, the following:

- (i) timely notification, through appropriate channels, that a vessel or operator has been temporarily detained pending further investigation for engagement in, or that the coastal Member has initiated an investigation for, IUU fishing including reference to any relevant factual information, applicable laws, regulations, administrative procedures, or other relevant measures;
- (ii) an opportunity to exchange relevant information¹⁰ prior to a determination, so as to allow such information to be considered in the final determination. The coastal Member may specify the manner and time period in which such information exchange should be carried out; and
- (iii) notification of the final determination, and of any sanctions applied, including, if applicable, their duration.

The coastal Member shall notify an affirmative determination to the Committee provided for in Article 9.1 (referred to in this Agreement as “the Committee”).

- 3.4 The subsidizing Member shall take into account the nature, gravity, and repetition of IUU fishing committed by a vessel or operator when setting the duration of application of the prohibition in Article 3.1. The prohibition in Article 3.1 shall apply at least as long as the sanction¹¹ resulting from the determination triggering the prohibition remains in force, or at least as long as the vessel or operator is listed by an RFMO/A, whichever is the longer.
- 3.5 The subsidizing Member shall notify the measures taken pursuant to Article 3.1 to the Committee in accordance with Article 8.3.
- 3.6 Where a port State Member notifies a subsidizing Member that it has clear grounds to

medlemmet og medlemmet som gir subsidien, dersom dette er kjent, informasjon om følgende:

- i) notifikasjon til rett tid og gjennom egnede kanaler om at et fartøy eller en operatør midlertidig tas i arrest i påvente av ytterligere undersøkelser av UUU-fiske, eller at kyststatmedlemmet har iverksatt en undersøkelse av UUU-fiske, herunder henvisning til alle relevante faktiske opplysninger, gjeldende lover, forskrifter og administrative prosedyrer, eller andre relevante tiltak,
- ii) en mulighet til å utveksle relevante opplysninger¹⁰ før en avgjørelse treffes, slik at disse opplysningene kan vurderes i den endelige avgjørelsen; kyststatmedlemmet kan angi hvordan og i hvilken periode en slik utveksling av opplysninger bør utføres, og
- iii) notifikasjon om den endelige avgjørelsen og om eventuelle sanksjoner som skal ilegges, samt eventuelt hvor lenge de skal gjelde.

Kyststatmedlemmet skal underrette komiteen fastsatt i artikkel 9 nr. 1 (i denne avtalen kalt «komiteen») om den bekreftende avgjørelsen.

- 3.4 Når medlemmet som gir subsidien, fastsetter hvor lenge forbudet fastsatt i artikkel 3 nr. 1 skal vare, skal det ta hensyn til arten, alvorlighetsgraden og gjentakelsen av UUU-fiske som begås av et fartøy eller en operatør. Forbudet i artikkel 3 nr. 1 skal gjelde minst like lenge som sanksjonen¹¹ som ilegges etter avgjørelsen som utløser forbudet, fortsatt gjelder, eller minst like lenge som fartøyet eller operatøren er listeført av en regional fiskeriforvaltningsorganisasjon eller -arrangementer, avhengig av hva som har lengst gyldighet.
- 3.5 Medlemmet som gir subsidien, skal, i samsvar med artikkel 8 nr. 3, underrette komiteen om tiltakene som treffes i henhold til artikkel 3 nr. 1.
- 3.6 Dersom et havnestatmedlem underretter et medlem som gir subsidien, om at det har

¹⁰ For example, this may include an opportunity to dialogue or for written exchange of information if requested by the flag State or subsidizing Member.

¹¹ Termination of sanctions is as provided for under the laws or procedures of the authority having made the determination referred to in Article 3.2.

¹⁰ Dette kan for eksempel omfatte en mulighet til dialog eller skriftlig utveksling av opplysninger dersom flaggstaten eller medlemmet som gir subsidien, anmoder om det.

¹¹ Opphør av sanksjoner er som fastsatt i henhold til lovene eller prosedyrene til den myndigheten som har tatt avgjørelsen nevnt i artikkel 3 nr. 2.

believe that a vessel in one of its ports has engaged in IUU fishing, the subsidizing Member shall give due regard to the information received and take such actions in respect of its subsidies as it deems appropriate.

- 3.7 Each Member shall have laws, regulations and/or administrative procedures in place to ensure that subsidies referred to in Article 3.1, including such subsidies existing at the entry into force of this Agreement, are not granted or maintained.
- 3.8 For a period of 2 years from the date of entry into force of this Agreement, subsidies granted or maintained by developing country Members, including least-developed country (LDC) Members, up to and within the exclusive economic zone (EEZ) shall be exempt from actions based on Articles 3.1 and 10 of this Agreement.

Article 4

Subsidies regarding overfished stocks

- 4.1 No Member shall grant or maintain subsidies for fishing or fishing related activities regarding an overfished stock.
- 4.2 For the purpose of this Article, a fish stock is overfished if it is recognized as overfished by the coastal Member under whose jurisdiction the fishing is taking place or by a relevant RFMO/A in areas and for species under its competence, based on best scientific evidence available to it.
- 4.3 Notwithstanding Article 4.1, a Member may grant or maintain subsidies referred to in Article 4.1 if such subsidies or other measures are implemented to rebuild the stock to a biologically sustainable level.¹²
- 4.4 For a period of 2 years from the date of entry into force of this Agreement, subsidies granted or maintained by developing country

¹² For the purpose of this paragraph, a biologically sustainable level is the level determined by a coastal Member having jurisdiction over the area where the fishing or fishing related activity is taking place, using reference points such as maximum sustainable yield (MSY) or other reference points, commensurate with the data available for the fishery; or by a relevant RFMO/A in areas and for species under its competence.

gode grunner til å tro at et fartøy i en av dets havner er involvert i UUU-fiske, skal medlemmet som gir subsidien, ta behørig hensyn til de opplysningene som mottas, og treffe egnede tiltak med hensyn til sine subsidier.

- 3.7 Hvert medlem skal ha på plass lover, forskrifter og/eller administrative prosedyrer for å sikre at subsidier nevnt i artikkel 3 nr. 1, herunder subsidier som foreligger når denne avtalen trer i kraft, ikke gis eller opprettholdes.
- 3.8 I en periode på to år fra denne avtalens ikraft-tredelsesdato skal subsidier som gis eller opprettholdes av utviklingsmedlemsland, herunder minst utviklede medlemsland, opp til og innenfor den eksklusive økonomiske sonen, være unntatt fra virksomhet basert på artikkel 3 nr. 1 og artikkel 10 i denne avtalen.

Artikkel 4

Subsidier til overfiskede bestander

- 4.1 Intet medlem skal gi eller opprettholde subsidier til fiske på eller fiskerelatert virksomhet knyttet til en overfisket bestand.
- 4.2 En fiskebestand er overfisket i henhold til denne artikkelen dersom den er ansett som overfisket av et kyststatmedlem under hvis jurisdiksjon fisket finner sted, eller av en relevant regional fiskeriforvaltningsorganisasjon eller -arrangementer i områder og for arter innenfor deres virkeområde, basert på de beste tilgjengelige vitenskapelige data.
- 4.3 Uten hensyn til artikkel 4 nr. 1 kan et medlem gi eller opprettholde subsidier nevnt i artikkel 4 nr. 1 dersom slike subsidier eller andre tiltak gjennomføres for å gjenoppbygge bestanden til et biologisk bærekraftig nivå.¹²
- 4.4 I en periode på to år fra denne avtalens ikraft-tredelsesdato skal subsidier som gis eller opprettholdes av utviklingsmedlemsland,

¹² Med uttrykket «biologisk bærekraftig nivå» i [artikkel 4.3] [dette avsnittet] menes det nivå som er fastsatt av et kyststatsmedlem som har jurisdiksjon over området der fisket eller den fiskerelaterte virksomheten finner sted, eller av en relevant regional fiskeriforvaltningsorganisasjon eller den fiskerelaterte virksomheten finner sted, eller av en relevant regional fiskeriforvaltningsorganisasjon eller arrangementer i områder og for arter som er underlagt dets virkeområde, ved bruk av referanseverdier som for eksempel maksimalt langtidsutbytte eller andre referanseverdier som er i samsvar med tilgjengelige data om fisket [fiskeriet].

Samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)

Members, including LDC Members, up to and within the EEZ shall be exempt from actions based on Articles 4.1 and 10 of this Agreement.

herunder minst utviklede medlemsland, opp til og innenfor den eksklusive økonomiske sonen, være unntatt fra virksomhet basert på artikkel 4 nr. 1 og artikkel 10 i denne avtalen.

Article 5

Other subsidies

- 5.1 No Member shall grant or maintain subsidies provided to fishing or fishing related activities outside of the jurisdiction of a coastal Member or a coastal non-Member and outside the competence of a relevant RFMO/A.
- 5.2 A Member shall take special care and exercise due restraint when granting subsidies to vessels not flying that Member's flag.
- 5.3 A Member shall take special care and exercise due restraint when granting subsidies to fishing or fishing related activities regarding stocks the status of which is unknown.

Article 6

Specific provisions for LDC Members

A Member shall exercise due restraint in raising matters involving an LDC Member and solutions explored shall take into consideration the specific situation of the LDC Member involved, if any.

Article 7

Technical assistance and capacity building

Targeted technical assistance and capacity building assistance to developing country Members, including LDC Members, shall be provided for the purpose of implementation of the disciplines under this Agreement. In support of this assistance, a voluntary WTO funding mechanism shall be established in cooperation with relevant international organizations such as the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) and International Fund for Agricultural Development. The contributions of WTO Members to the mechanism shall be exclusively on a voluntary basis and shall not utilize regular budget resources.

Artikkel 5

Andre subsidier

- 5.1 Intet medlem skal gi eller opprettholde subsidier som gis til fiske eller fiskerirelatert virksomhet utenfor jurisdiksjonen til et kyststatmedlem eller en kyststat som ikke er medlem, og som ligger utenfor virkeområdet for en relevant regional fiskeriforvaltningsorganisasjon eller -arrangement.
- 5.2 Et medlem skal utvise spesiell varsomhet og vise behørig moderasjon når det gir subsidier til fartøyer som ikke fører dette medlemets flagg.
- 5.3 Et medlem skal utvise spesiell varsomhet og vise behørig moderasjon når det gir subsidier til fiske eller fiskerirelatert virksomhet på bestander med ukjent status.

Artikkel 6

Særlige bestemmelser for minst utviklede medlemsland

Et medlem skal vise behørig moderasjon når det tar opp saker som berører et minst utviklet medlemsland, og løsningene som vurderes, skal eventuelt ta hensyn til det berørte medlemslandets særlige situasjon.

Artikkel 7

Teknisk bistand og kapasitetsbygging

Målrettet teknisk bistand og bistand til kapasitetsbygging for utviklingsmedlemsland, herunder minst utviklede medlemsland, skal stilles til rådighet for å gjennomføre forpliktelsene i henhold til denne avtalen. Til støtte for denne bistanden skal WTO innføre en frivillig finansieringsordning i samarbeid med relevante internasjonale organisasjoner, for eksempel FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO) og Det internasjonale fondet for landbruksutvikling. Bidragene til ordningen fra WTO-medlemmer skal utelukkende være frivillige og skal ikke tas fra regulære budsjettmidler.

*Article 8***Notification and transparency**

- 8.1 Without prejudice to Article 25 of the SCM Agreement and in order to strengthen and enhance notifications of fisheries subsidies, and to enable more effective surveillance of the implementation of fisheries subsidies commitments, each Member shall
- (a) provide the following information as part of its regular notification of fisheries subsidies under Article 25 of the SCM Agreement^{13, 14}: type or kind of fishing activity for which the subsidy is provided;
 - (b) to the extent possible, provide the following information as part of its regular notification of fisheries subsidies under Article 25 of the SCM Agreement^{13, 14}:
 - (i) status of the fish stocks in the fishery for which the subsidy is provided (e.g. overfished, maximally sustainably fished, or underfished) and the reference points used, and whether such stocks are shared¹⁵ with any other Member or are managed by an RFMO/A;
 - (ii) conservation and management measures in place for the relevant fish stock;
 - (iii) fleet capacity in the fishery for which the subsidy is provided;
 - (iv) name and identification number of the fishing vessel or vessels benefitting from the subsidy; and
 - (v) catch data by species or group of species in the fishery for which the subsidy is provided.¹⁶

¹³ For the purpose of Article 8.1, Members shall provide this information in addition to all the information required under Article 25 of the SCM Agreement and as stipulated in any questionnaire utilized by the SCM Committee, for example G/SCM/6/Rev.1.

¹⁴ For LDC Members, and developing country Members with an annual share of the global volume of marine capture production not exceeding 0.8 per cent as per the most recent published FAO data as circulated by the WTO Secretariat, the notification of the additional information in this subparagraph may be made every four years.

¹⁵ The term “shared stocks” refers to stocks that occur within the EEZs of two or more coastal Members, or both within the EEZ and in an area beyond and adjacent to it.

¹⁶ For multispecies fisheries, a Member instead may provide other relevant and available catch data.

*Artikkel 8***Notifisering og åpenhet**

- 8.1 Med forbehold om artikkel 25 i SCM-avtalen, og for å styrke og forbedre notifiseringen av fiskerisubsidier samt legge til rette for en mer effektiv overvåking av gjennomføringen av fiskerisubsidieforpliktelsene, skal hvert medlem
- a) gi følgende opplysninger som del av sin regulære notifikasjon om fiskerisubsidier i henhold til artikkel 25 i SCM-avtalen^{13, 14}: type fiskerivirksomhet som subsidien er gitt for,
 - b) i den grad det er mulig, gi følgende opplysninger som del av sin regulære notifikasjon om fiskerisubsidier i henhold til artikkel 24 i SCM-avtalen^{13, 14}:
 - i) status for fiskebestander i fiskeriet som subsidien er gitt for (for eksempel overfisket, maksimalt bærekraftig fisket eller underfisket), og referansepunktene som er brukt, samt om bestandene er fellesbestander¹⁵ som deles med andre medlemmer eller forvaltes av en regional fiskeriforvaltningsorganisasjon eller -arrangementer,
 - ii) bevarings- og forvaltningstiltak som er innført for den aktuelle fiskebestanden,
 - iii) flåtekapasiteten i fiskeriet som mottar subsidien,
 - iv) navnet og identifikasjonsnummeret til fiskefartøyet eller -fartøyene som mottar subsidien, og
 - v) fangstdata etter art eller artsgruppe i fiskeriet som mottar subsidien.¹⁶

¹³ For formålene med artikkel 8 nr. 1 skal medlemmene gi disse opplysningen i tillegg til dem som kreves i henhold til artikkel 25 i SCM-avtalen og som fastsatt i alle spørreskjemaer som benyttes av SCM-komiteen, for eksempel G/SCM/6/Rev.1.

¹⁴ For utviklingsmedlemsland, og for minst utviklede medlemsland med en årlig andel av marin fangstproduksjon på høyst 0,8 prosent etter de nyeste publiserte dataene fra FAO som distribuert av WTO-sekretariatet, kan tilleggsopplysningene i denne bokstaven notifiseres hvert fjerde år.

¹⁵ Med «fellesbestander» menes bestander som finnes i den eksklusive økonomiske sonen til minst to kyststatmedlemmer, eller både innenfor den eksklusive økonomiske sonen og i et område som ligger inntil, men utenfor sonen.

¹⁶ For fiskerier av flere forskjellige arter kan et medlem i stedet gi andre relevante og tilgjengelige fangstdata.

Samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)

- 8.2 Each Member shall notify the Committee in writing on an annual basis of a list of vessels and operators that it has affirmatively determined as having been engaged in IUU fishing.
- 8.3 Each Member shall, within one year of the date of entry into force of this Agreement, inform the Committee of measures in existence or taken to ensure the implementation and administration of this Agreement, including the steps taken to implement prohibitions set out in Articles 3, 4 and 5. Each Member shall also promptly inform the Committee of any changes to such measures thereafter, and new measures taken to implement the prohibitions set out in Article 3.
- 8.4 Each Member shall, within one year of the date of entry into force of this Agreement, provide to the Committee a description of its fisheries regime with references to its laws, regulations and administrative procedures relevant to this Agreement, and promptly inform the Committee of any modifications thereafter. A Member may meet this obligation by providing to the Committee an up-to-date electronic link to the Member's or other appropriate official web page that sets out this information.
- 8.5 A Member may request additional information from the notifying Member regarding the notifications and information provided under this Article. The notifying Member shall respond to that request as quickly as possible in writing and in a comprehensive manner. If a Member considers that a notification or information under this Article has not been provided, the Member may bring the matter to the attention of such other Member or to the Committee.
- 8.6 Members shall notify to the Committee in writing, upon entry into force of this Agreement, any RFMO/A to which they are parties. This notification shall consist of, at least, the text of the legal instrument instituting the RFMO/A, the area and species under its competence, the information on the status of the managed fish stocks, a description of its conservation and management measures, the rules and procedures governing its IUU fishing determinations, and the updated lists of vessels and/or operators that it has determined as having been engaged in IUU fishing. This notification may be presented either individually or by a group of Mem-
- 8.2 Hvert medlem skal hvert år oversende komiteen en skriftlig liste over fartøyer og operatører som beviselig har vært involvert i UUU-fiske.
- 8.3 Hvert medlem skal, innen ett år fra denne avtalens ikrafttredelsesdato, underrette komiteen om foreliggende eller nye tiltak som er truffet for å sikre at denne avtalen gjennomføres og forvaltes, herunder tiltak som treffes for å gjennomføre forbudene fastsatt i artikkel 3, 4 og 5. Hvert medlem skal også umiddelbart underrette komiteen om alle senere endringer av slike tiltak, og om nye tiltak som treffes for å gjennomføre forbudene fastsatt i artikkel 3.
- 8.4 Hvert medlem skal, innen ett år etter denne avtalens ikrafttredelsesdato, gi komiteen en beskrivelse av sin fiskeriordning med henvisninger til lover, forskrifter og administrative prosedyrer som gjelder denne avtalen, og umiddelbart underrette komiteen om eventuelle senere endringer. Et medlem kan oppfylle denne forpliktelsen ved å gi komiteen en oppdatert elektronisk lenke til medlemmets nettsted eller et annet passende offisielt nettsted som inneholder disse opplysningene.
- 8.5 Et medlem kan anmode om tilleggsopplysninger fra medlemmet som notifiserer, om notifikasjonen og opplysningene som gis i henhold til denne artikkelen. Medlemmet som notifiserer, skal snarest mulig gi et skriftlig og utfyllende svar på anmodningen. Dersom et medlem anser at en notifikasjon eller opplysning i henhold til denne artikkelen ikke er gitt, kan medlemmet ta saken opp med et annet medlem eller med komiteen.
- 8.6 Medlemmene skal, når denne avtalen trer i kraft, gi komiteen skriftlig notifikasjon om eventuelle regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner eller -arrangementer som de er part i. Denne notifikasjonen skal minst bestå av teksten i det juridiske dokumentet som oppretter den regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonen eller -arrangementet, området og artene som er underlagt dens virkeområde, opplysningene om de forvaltede fiskebestandenes status, en beskrivelse av dens bevarings- og forvaltningstiltak, reglene og prosedyrene som ligger til grunn for dens avgjørelser om UUU-fiske samt oppdaterte lister over fartøyer og/eller operatører som

Samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)

bers.¹⁷ Any changes to this information shall be notified promptly to the Committee. The Secretariat to the Committee shall maintain a list of RFMO/As notified pursuant to this Article.

- 8.7 Members recognize that notification of a measure does not prejudice (a) its legal status under GATT 1994, the SCM Agreement, or this Agreement; (b) the effects of the measure under the SCM Agreement; or (c) the nature of the measure itself.
- 8.8 Nothing in this Article requires the provision of confidential information.

Article 9

Institutional Arrangements

- 9.1 There is hereby established a Committee on Fisheries Subsidies composed of representatives from each of the Members. The Committee shall elect its own Chair and shall meet not less than twice a year and otherwise as envisaged by relevant provisions of this Agreement at the request of any Member. The Committee shall carry out responsibilities as assigned to it under this Agreement or by the Members and it shall afford Members the opportunity of consulting on any matter relating to the operation of this Agreement or the furtherance of its objectives. The WTO Secretariat shall act as the secretariat to the Committee.
- 9.2 The Committee shall examine all information provided pursuant to Articles 3 and 8 and this Article not less than every two years.
- 9.3 The Committee shall review annually the implementation and operation of this Agreement, taking into account the objectives thereof. The Committee shall inform annually the Council for Trade in Goods of developments during the period covered by such reviews.
- 9.4 Not later than five years after the date of entry into force of this Agreement and every three years thereafter, the Committee shall review the operation of this Agreement with

den har fastslått er involvert i UUU-fiske. Denne notifiseringen kan framlegges enten individuelt eller av en gruppe medlemmer.¹⁷ Eventuelle endringer i disse opplysningene skal umiddelbart meldes til komiteen. Komiteens sekretariat skal føre en liste over regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner eller -arrangementer som er meldt i henhold til denne artikkelen.

- 8.7 Medlemmene erkjenner at notifikasjon om et tiltak ikke berører a) tiltakets rettslige status etter GATT 1994, SCM-avtalen eller denne avtalen, b) virkningene av tiltaket i henhold til SCM-avtalen eller c) selve tiltakets art.
- 8.8 Ingenting i denne artikkelen krever at det gis fortrolige opplysninger.

Artikkel 9

Institusjonelle bestemmelser

- 9.1 Det nedsettes herved en komité for fiskerisubsidier, bestående av representanter fra hvert av medlemmene. Komiteen skal velge sin egen leder og møtes minst to ganger i året og ellers i samsvar med relevante bestemmelser i denne avtalen etter anmodning fra et medlem. Komiteen skal oppfylle de forpliktelser den får tildelt i henhold til denne avtalen eller av medlemmene, og den skal gi medlemmene mulighet til å drøfte alle saker som berører anvendelsen av denne avtalen eller fremmer dens mål. WTOs sekretariat fungerer som komiteens sekretariat.
- 9.2 Komiteen skal minst hvert annet år undersøke alle opplysninger som gis i henhold til artikkel 3 og 8 samt denne artikkelen.
- 9.3 Komiteen skal hvert år gjennomgå gjennomføringen og anvendelsen av denne avtalen, idet det tas hensyn til avtalens mål. Komiteen skal hvert år underrette Rådet for handel med varer om det som har skjedd i tidsrommet som omfattes av disse gjennomgåelsene.
- 9.4 Komiteen skal, senest fem år etter denne avtalens ikrafttredelsesdato og deretter hvert tredje år, gjennomgå anvendelsen av denne avtalen med sikte på å foreta de nødvendige

¹⁷ This obligation can be met by providing an up-to-date electronic link to the notifying Member's or other appropriate official web page that sets out this information.

¹⁷ Denne forpliktelsen kan oppfylles i form av en oppdatert elektronisk lenke til nettstedet til medlemmet som gir meldingen, eller til et annet passende offisielt nettsted som inneholder disse opplysningene.

Samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)

a view to identifying all necessary modifications to improve the operation of this Agreement, taking into account the objectives thereof. Where appropriate, the Committee may submit to the Council for Trade in Goods proposals to amend the text of this Agreement having regard, inter alia, to the experience gained in its implementation.

- 9.5 The Committee shall maintain close contact with the FAO and with other relevant international organizations in the field of the fisheries management, including relevant RFMO/As.

Article 10

Dispute Settlement

- 10.1 The provisions of Articles XXII and XXIII of the GATT 1994 as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding (DSU) shall apply to consultations and the settlement of disputes under this Agreement, except as otherwise specifically provided herein.¹⁸
- 10.2 Without prejudice to paragraph 1, the provisions of Article 4 of the SCM Agreement¹⁹ shall apply to consultations and the settlement of disputes under Articles 3, 4 and 5 of this Agreement.

Article 11

Final Provisions

- 11.1 Except as provided in Articles 3 and 4, nothing in this Agreement shall prevent a Member from granting a subsidy for disaster²⁰ relief, provided that the subsidy is:
- (a) limited to the relief of a particular disaster;
 - (b) limited to the affected geographic area;
 - (c) time-limited; and
 - (d) in the case of reconstruction subsidies, limited to restoring the affected fishery, and/or the affected fleet to its pre-disaster level.

endringer for å forbedre avtalens anvendelse, idet det tas hensyn til avtalens mål. Komiteen kan eventuelt forelegge for Rådet for handel med varer forslag om endring av ordlyden i denne avtalen, der det tas hensyn blant annet til erfaringen som er høstet i forbindelse med avtalens gjennomføring.

- 9.5 Komiteen skal holde nær kontakt med FAO og med andre relevante internasjonale organisasjoner innenfor fiskeriforvaltning, herunder relevante regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner eller -arrangementer.

Artikkel 10

Tvisteløsning

- 10.1 Med mindre annet er spesielt bestemt i denne avtalen, skal bestemmelsene i artikkel XXII og XXIII i GATT 1994 slik de er nærmere presisert og gjennomført ved Tvisteløsningsavtalen, gjelde for konsultasjoner og tvisteløsning etter denne avtalen.¹⁸
- 10.2 Med forbehold om nr. 1, skal bestemmelsene i artikkel 4 i SCM-avtalen¹⁹ gjelde for konsultasjoner og tvisteløsning etter artikkel 3, 4 og 5 i denne avtalen.

Artikkel 11

Sluttbestemmelser

- 11.1 Med mindre det er fastsatt i artikkel 3 og 4, skal ingen bestemmelse i denne avtalen være til hinder for at et medlem kan gi en subsidie til katastrofehjelp²⁰, forutsatt at subsidien
- a) er begrenset til en bestemt katastrofe,
 - b) er begrenset til det berørte geografiske området,
 - c) er tidsbegrenset, og
 - d) med hensyn til gjenoppbyggingssubsidier, er begrenset til å gjenopprette det berørte fiskeriet og/eller den berørte flåten til det nivået som fantes før katastrofen inntraff.

¹⁸ Subparagraphs 1(b) and 1(c) of Article XXIII of the GATT 1994 and Article 26 of the DSU shall not apply to the settlement of disputes under this Agreement.

¹⁹ For purposes of this Article, the term “prohibited subsidy” in Article 4 of the SCM Agreement refers to subsidies subject to prohibition in Article 3, Article 4 or Article 5 of this Agreement.

²⁰ For greater certainty, this provision does not apply to economic or financial crises.

¹⁸ Artikkel XXIII nr. 1 bokstav b) og c) i GATT 1994 og artikkel 26 i Tvisteløsningsavtalen får ikke anvendelse på tvister i henhold til denne avtalen.

¹⁹ For formålene med denne artikkelen henviser begrepet «forbudt subsidie» i artikkel 4 i SCM-avtalen til subsidier som er underlagt forbud i artikkel 3, 4 eller 5 i denne avtalen.

²⁰ Det presiseres at denne bestemmelsen ikke får anvendelse på økonomiske eller finansielle kriser.

Samtykke til godkjenning av protokoll av 17. juni 2022 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om fiskerisubsidier)

- 11.2 (a) This Agreement, including any findings, recommendations, and awards with respect to this Agreement, shall have no legal implications regarding territorial claims or delimitation of maritime boundaries.
- (b) A panel established pursuant to Article 10 of this Agreement shall make no findings with respect to any claim that would require it to base its findings on any asserted territorial claims or delimitation of maritime boundaries.²¹
- 11.3 Nothing in this Agreement shall be construed or applied in a manner which will prejudice the jurisdiction, rights and obligations of Members, arising under international law, including the law of the sea.²²
- 11.4 Except as otherwise provided, nothing in this Agreement shall imply that a Member is bound by measures or decisions of, or recognizes, any RFMO/As of which it is not a party or a cooperating non-party.
- 11.5 This Agreement does not modify or nullify any rights and obligations as provided by the SCM Agreement.
- 11.2 a) Denne avtalen, herunder alle avgjørelser, anbefalinger og tildelinger med hensyn til denne avtalen, har ingen rettsvirkning på territorielle krav eller fastsettelse av maritime grenser.
- b) Et panel som opprettes i henhold til artikkel 10 i denne avtalen, skal ikke foreta avgjørelser med hensyn til krav som vil innebære at panelet baserer sine avgjørelser på påstander om territorielle krav eller fastsettelse av maritime grenser.²¹
- 11.3 Ingenting i denne avtalen skal tolkes eller anvendes slik at det vil ha betydning for medlemmers jurisdiksjon, rettigheter og forpliktelser i henhold til folkeretten, herunder havretten.²²
- 11.4 Med mindre noe annet er fastsatt, skal ingenting i denne avtalen medføre at et medlem er bundet av tiltak eller beslutninger som er truffet av, eller som anerkjenner, en regional fiskeriforvaltningsorganisasjon eller -arrangementer som medlemmet ikke er part i, eller en samarbeidende organisasjon eller arrangementer som medlemmet ikke er part i.
- 11.5 Denne avtalen endrer eller tilsidesetter ingen rettigheter og forpliktelser som er fastsatt i SCM-avtalen.

Article 12

Termination of Agreement if comprehensive disciplines are not adopted

If comprehensive disciplines are not adopted within four years of the entry into force of this Agreement, and unless otherwise decided by the General Council, this Agreement shall stand immediately terminated.

²¹ This limitation shall also apply to an arbitrator established pursuant to Article 25 of the Dispute Settlement Understanding.

²² Including rules and procedures of RFMO/As.

Artikkel 12

Oppsigelse av avtalen dersom omfattende forpliktelser ikke vedtas

Dersom omfattende forpliktelser ikke vedtas innen fire år etter at denne avtalen er trådt i kraft, og med mindre noe annet besluttes av Hovedrådet, skal denne avtalen sies opp med umiddelbar virkning.

²¹ Denne begrensningen gjelder også et panelmedlem som er oppnevnt i henhold til artikkel 25 i Tvisteløsningsavtalen.

²² Herunder regler og prosedyrer i regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner eller -arrangementer.

